

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	v upravnistvu prejeman:
celo leto . . . . . K 24—	celo leto . . . . . K 22—
pol leta . . . . . 12—	pol leta . . . . . 11—
četrt leta . . . . . 6—	četrt leta 5-50
na mesec . . . . . 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljova ulica št. 5 (v prtiličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredno nedelje in praznike.

Inserati veljajo: pesterostopna pefit vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pisemna naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto . . . . . K 25—	celo leto . . . . . K 30—
pol leta . . . . . 13—	pol leta . . . . . 13—
četrt leta 6-50	četrt leta 6-50
na mesec 2-30	na mesec 2-30

za Ameriko in vse druge dežele: celo leto . . . . . K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakca.
Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljova ulica: št. 5 telefon št. 8

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vladno vabilo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto . . . . . K 24—	Četrta leta . . . . . K 6—
Pol leta . . . . . 12—	En mesec . . . . . 2—

V upravnistvu prejeman na mesec K 1-90.

Spošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto . . . . . K 25—	Četrta leta . . . . . K 6-50
Pol leta . . . . . 13—	En mesec 2-30

Za Nemčijo vse leto 30 K. Za Ameriko in druge dežele vse leto 35 K.

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira vsakemu, kdor je ne vpsilje o pravem času.

Upravnistvo „Slovenskega Naroda“

Pred vojno.

Dunaj, 1. oktobra.

Pred viharjem. Kakor poleti, ko se zberejo na nebu grozeči črni oblaki in utihne vsa narava v strahotnem pričakovanju viharja, toče in strele, tako se ti zdi Evropa tretetajoča pred krvavim neurjem, ki ga napovedujejo temni oblaki na Balkanu. V Sofiji, v Beogradu, v Atenah in v Cetinju je zabliskalo orožje, atmosfera je prenašena električnega oduševljenja bojaželjnih mas, ki prepelajo narodne himne, kličejo na boj proti dušmaninu in proslavljajo balkansko konfederacijo; že se čuje od visoke porte sem votlo grmenje grozečih ultimato. Vedno nižje in temnejše se kopičijo oblaki in skoraj se zdi, da bodemo jutri ali čez par dni slišali urezati strahovito streljo, uničujočo, pokončujočo, pobijajočo . . .

In Evropa, te ponosne velesile, ki so s tako neverjetno vstrajnostjo

si domišljevale, da brez njih in proti njihovi volji ne sme niti ena srbska ali bolgarska sablja iz nožnice, ki so, siepe za vsa grozodejstva, uničujoča življenje, dobrobit in napredek balkanskih narodov, krščanskih plemen pod polumesečem, trdovratno vzdržavale fikcijo večnega statusa quo ter Turčijo v medsebojni zavisti obdale z varstvom političnega noli me tangere, te velesile so zgubile danes vodstvo evropske politike, so sprte med seboj ter skoraj nima-jo sredstva obvarovati sebe same, da blisk in strela iz balkanskih oblakov ne udari v njih lastno hišo ter zaneti v Evropi požar, ki ga fantazija skoraj izmeriti in izmisliti ne more. Odpirajo se pogledi na možnosti, pri katerih nas mora navdajati grozota, če pomislimo kako ostre se danes razmere med tripletentom in trozvezo oziroma predvsem Anglijo in Francijo na eni, Nemčijo na drugi strani, ter zopet med Rusijo in Avstrijo . . .

Tako je razumeti, da se evropski kabineti trudijo — in v tem so si morda danes še edini in složni — lokalizirati grozečo vojno na Balkan in se izogniti, da jih zavleče turška vojska v svojo krvavo igro.

Evropski kabineti so že obupali, da bi se jim posrečilo ohraniti tudi na Balkanu mir ter rešiti akutno krizo brez orožja. To je faktum, vse kar se oficijalno govori in tolmači, da še ne smemo obupati, da se stvari lahko še nenadoma obrnejo na boljše so besede izgovorjene v zadregi, namenjene, da izbrišejo uničen vtisk, ki se vsiljuje, ako primerjamo prejšnje oficijalne deklaracije z dejanji in uspehi.

Dva najodličnejša in najvplivnejša državnikta sveta, ruski in angleški zunanji minister sta še v petek zastavila v Sofiji ves svoj vpliv, da preprečita mobilizacijo bolgarske armade. Toda ministrski predsednik Gešov je moral odgovoriti: Non possumus, ne moremo, ne smemo več nazaj, ker izzovemo notranjo, meščansko vojsko, ako pokažemo narodu, da smo brez energije.

Ta Gešovov odgovor je nadvse značilen. To ne bo vojska, sklenjena v hladnem vzdušju političnih salonov, ne bo boj v interesu vladarjev in dinastij, za cilje špekulativne poli-

tike, temveč sveta narodna vojska, od ljudstva proglašena, vojevana v plamenem navdušenju za narodne pravice in svobodščine, za narodno bodočnost. Baš radi tega je tako težko verjeti, da ustavijsvo nasveti in opomini evropskih državnikov že mobilizirane armade, ako se Turčija ne ukloni onim zahtevam, ki so jih krščanske balkanske države proglašile za svoj minimalni program. Turčija mora takoj demobilizirati svoje čete ob bolgarskih in srbskih mejah, Visoka Porta mora takoj obljubiti in garantirati uvedbo avtonomije za svoje krščanske province bolgarsko Makedonijo, srbsko Staro Srbijo, Sandžak in skadrski okoliš, grški Epiros.

To je ultimatum balkanske zveze, nove politične konfederacije štirih balkanskih držav, ki so se končno prepričale, da je njihov spas le v trdni skupnosti in odločni vzajemnosti. Že v tem samem dejstvu leži velikanski pomen teh kritičnih dni in že ta zveza sama na sebi je dalekosežni uspeh samostojne politike balkanskih držav. Balkanski državniki pa dokumentirajo tudi občudovanja vredno zmernost in treznost. Že takoj od začetka upoštevajo tudi občutljivost in zavist evropskih velesil, računajo s težavno evropsko situacijo in se ozirajo tudi na razne medsebojne še nerešene politične diference. Hočejo preprečiti že v naprej vsako oboroženo intervencijo Evrope, ter sami lokalizirajo nevarni konflikt na balkansko ozemlje za decidirano izjavo, da njihove tendence niso zavojevalne, da nočejo Turčiji iztrgati dežel in provinc, da ne špekulirajo na teritorialne pridobitve, temveč da hočejo le eno: enakopravnost in pravičnost za krščanske državljanje v osmanski imperiji.

Ta decidirana izjava bo morala blazilno vplivati tudi na razpoloženje in napetost med evropskimi državami. Avstrija, katere vodilni državnik smatrajo, da bi vsaka sprememba teritorialnega statusa quo ogrožala naše najvažnejše državne interese, bo lahko ostala strogo nevtralna; samo obsebi umevno je, da se je naša vojaška uprava pripravila za vse eventualnosti ter izvršila gotove priprave upoštevajoč možnost krvavih konfliktov neposredno

ob naših mejah. Vojni minister general Auffenberg je izjavil, da vzdržujemo sedaj v Bosni in Hercegovini tkzv. ojačeno mirovno stanje. To je najboljši dokaz, da so izjave balkanskih držav tudi naše državnike toliko pomirile, da danes ni govora o pohodu naše armade v Sandžak. To mora tudi vplivati na napeto razmerje med Avstrijo in Rusijo, ki je kakor znano izvršila ob naših in nemških mejah mobilizacijo v protest proti aktivnemu poseganju naše armade v balkansko krizo . . .

Armade krščanskih balkanskih držav so pripravljene. In Turčija se jih boji! Njeni reprezentanti izjavljajo sicer, da se Visoka Porta ne bo udala sofiskemu in belgradskemu kabinetu, namigujejo pa, da bi se eventualnemu nasilnemu pritisku velikih držav morala ukloniti . . . Tu je še nekoliko upanja. Evropski kabineti lahko še v zadnjem trenutku odvrnejo požar, če solidarno prevzamejo upravičene zahteve balkanskih kristijanov kot svoj program ter ga odločno, z vso svojo silo in hitro, brez odlašanja izvedejo. **Solidarno, hitro, brez odlašanja** — so li to še čednosti evropskih državnikov?

Sporazum med Srbi in Albanci.

V Beogradu, 1. oktobra.

Dne 3. septembra t. l. ste priobčili v „Slov. Narodu“ pod naslovom »Kako je v Makedoniji in v Stari Srbiji?« iz Skoplja dopis, v katerem se je nahajal tudi ta-le odstavek: »Ko je pred dnevi odhajal iz Skoplja Isa beg Boljetinac, kakor vsi ostali arnavtski voditelji manj ali več osramočen vsled fiaska, ki ga je doživel s svojim pohodom v Skoplje, se je na peronu skopeljskega kolodvora javno izrazil tako-le: »Ako je res, da bo kralj Nikola s svojo vojsko nastopil proti Turčiji, bom kot musliman poslal v Črno goro svojega sina s par sto bojevnikov z ostalimi svojimi ljudmi pa bom čakal trenutka, da se pridružim Srbiji.«

Kdor zna čitati med vrstami, je vedel, da ta Boljetinčeva izjava ni

samo izraz osebnih simpatij albanskega voditelja nasproti Srbom, marveč da je v nji skrito nekaj globlje, neka ustvarjena kongruenca srbskih in arnavtskih interesov.

In da je došlo v zadnjem času do nekega sporazuma med Srbi in Albanci, dokazuje izjava ministrskega predsednika in ministra zunanjih del Nikole Pašiča, ki jo je te dni priobčila »Politika« in ki je povzročila v srbski javnosti nemojo senzacijo.

Pašič se je izrazil o albanskem vprašanju na Turškem in o razmerju med Srbi in Albanci tako-le:

»Trajni mir na Turškem je mogoče ohraniti samo, ako se uvede avtonomija na etnografski in zgodovinski narodnostni podlagi. V najskrajnejšem slučaju bi naj bila ta avtonomija urejena po posamnih vilajetih.

S srbskega stališča moramo zahtevati, da se natanko določijo teritorialne meje Stare Srbije in da se za njo uvede popolna avtonomija v vsakem oziru.

Albansko vprašanje v Stari Srbiji se da prav lahko rešiti.

Nasilstva, ki so jih zagrešili posamni Arnavtje, se ne smejo pripisovati v breme vsemu albanskemu narodu, marveč samo zločincem med njimi. Zločince pa ima vsak narod.

Hudodelci pa so med Arnavti za to tako številni, ker so Albanci zapostavljeni, od vsega sveta zapuščen in gladujoč narod, ker vlada v Albaniji popolna anarhija in ker jemljejo turške oblasti naravnost v zaščito vse zločince in tolovaje.

Albanski narod hrepeni po mirnem razvoju in po urejenih razmerah.

V tem oziru imajo Srbi in Albanci v Turčiji iste nazore in iste težnje. Tako Srbi, kakor Albanci nosijo z veliko težavo breme sedanjega položaja, za to teže za tem, da se drug drugemu približajo.

Znano je, da je Isa Boljetinac zahteval za Srbe iste koncesije, kakor za Arnavte.

Ko so Turki priredili pokol Srbov v Sjenici, so bili Arnavti iz Peštere tisti, ki so preprečili nadaljno klanje.

LISTEK.

Sapho.

Slike iz pariškega življenja.
Francoski spisal Alphonse Daudet.
Prevel Oton Župančič.

(Dalje.)

»Zakaj pa ne?«

Oči so se jima srečale in so se s tako obupno prosečim pogledom, razumele. Tudi Déchelette je bil njen ljubček, ljubček za eno noč, ki se je je komaj spominjala. A on ne pozabi nobene; v njegovih glavah so vse po vrsti, kakor svetniki v pratiki.

»Če ti hodi to navzkriž . . .« je izpregovorila malo v zadregi. A Cezar, ki je bil med tem kratkim razgovorom prenehal kričati, se je obrnil ta hip proti njima ves prestrašen da se je Jean odločil in privolil s stisnjenimi zobmi . . .

Kako dolga se jima je zdela ta ura obema; trgale so ju misli, ki si jih nista hotela priznati; naslonjena na balkon sta prežala, kdaj se vrne ženska.

»Je pač prav daleč do njega, do tega Déchelette? . . .«

»O ne, rne de Rome . . . dva koraka . . .« je odgovoril jezno Jean, in tudi njemu se je zdelo, da se Fani zelo dolgo muči. Hotel se je tolažiti z inženirjevim geslom za ljubezen: »Jutrišnjega dneva ni,« in s prezi-

rom, s katerim je slišal govoriti o Saphi, kakor da je svoja galantna leta že doslužila; a ponos njegove ljubezni se je bunil, in kmalu bi bil želel, da bi se zdela Déchelette lepa in poželjena vredna. Ah, prav treba je bilo tej stari prismodi Cezarju tako vse njegove rane iznova odpreti!

Nazadnje je vendar zavihral Fanin plašč izza ogla. Stopila je skozi vrata, vsa žareča:

Stric je veselja zajokal, ko je razgrnila osemtisoč frankov pred njim, hotel je napraviti pobotnico, določiti obresti in dan vrnitve.

»Ni treba, stric . . . Vašega imena nisem izgovorila . . . Meni je po-sojen ta denar, in Vi ste ga dolžni meni, in to, dokler Vas bo volja.«

»Take usluge, dete moje,« je odgovoril Cezar v zanosu hvalečnosti, »se plačujejo s prijateljstvom, ki ne mine nikoli . . .« In na kozdvoru, kamor ga je Gaussin spremil, da bi bil vsaj to pot siguren, da je res odpotval, je ponavljal s solzami v očeh: »Kakšna ženska! Kakšen biser! . . . Le pazi, da jo osrečiš, veš . . .«

Jean je ostal po tem dogodku zelo slabe volje, čutil je, da se njegova veriga že tako in tako težka, bolj in bolj oži, in da se mešata dve stvari, katere je on v svoji rahločnosti vedno ločil in delil: njegova rodbina in njegova ljubavna zveza. Sedaj je poročal Cezar njegovi metresi o svojem delu, o nasadih, in ji pisaril o vseh casteletskih novicah; in Fani je obsojala konzulovo trmo glede vinarstva, govorila o materinem

zdravju in dražila Jeana s svojimi skrbmi ali neumestnimi nasveti. A nikdar ni omenila svoje usluge, niti stare zgodbe Fénotove, tega madeža na hiši Gaussinov, ki ga je stric pred njo razkril. Samo enkrat ga je zavrnila s tem orožjem, in sicer po tem naključju:

Prišla sta iz gledališča, in ker je deževalo, sta stopila na bulvarski postaji v kočijo. Voz, stara omara, kakršne vozijo šele po polnoči, se dolgo ni genil z mesta — voznik je dremal, konj pa je zobal oves, strešaje vrečo-nagobčnico. Ko sta tako čakala v zaprti kočiji, se približle počasi star kočijaž, ki je popravljal vrstico na svojem biču, do line, in pravi z motvozom v ustih Fani s hrapavim, vinjenim glasom:

»Dober večer . . . Kako je kaj?«

»O, ste Vi?«

Nalaho se je zdrznila, a se je naglo okladala, potem pa čisto potihoma rekla svojemu ljubčku: »Moj oče! . . .«

Njen oče, ta kočijaž v dolgi halji, ki je bila svoje dni livreja, vsi blatni, s kovinskimi, napol potrganimi gumbi! Pod ulično svetilko se je pokazalo zabuhlo, od alkohola zariplo lice, na katerem se je zdelo Gaussinu, da vidi v priprostost prenešen pravilni in fini Fanin profil in nje velike, pohotne oči! Ne da bi se brigal za moškega, ki spremlja njegovo hčer, in kakor da ga sploh ne vidi, je pravil oče Legrand novice od doma. »Stara je že štirinast dni v špitalu, slaba ji prede . . . Stopi ni

k nji kak četrtek, to ji bo dalo poguma . . . Jaz, bog ga bodi zahvaljen, moj ko je trden . . . Bič mi poka, vse je v redu . . . Samo zaslužka ni kaj prida . . . Če bi potrebovala dobre-ga vozniča na mesec, potem že še . . . Ne? Škoda, pa pozdravljena, dokler se ne vidiva . . .«

Rahlo sta si segla v roko; izvošček je pognal.

»He? Kaj misliš . . .« je zamrmrala Fani; in takoj mu je začela razlagati na dolgo in široko o svoji rodbini, čemur se je bila dosledno izogibala . . . »bilo je tako grdo, tako zoperno . . .« a sedaj se že bolje poznata, sedaj si nimata ničesar več prikrivati.

Rojena je bila v Moulin-aux-Anglais, v pariškem predmestju; ta mož, njen oče, je bil prej dragonec, ki je služil pri pošti med Parizom in Châtillonom, njena mati natakarka.

Matere ni poznala, ker je na porodu umrla; a poštni gospodarji, blagi ljudje, so prisilili očeta, da je priznal dete za svoje in mu je plačeval dojiljo. Braniti se mu ni kazalo, ker je tičal pri njih v dolgovi, in ko je imela Fani štiri leta, jo je jemal k sebi na voz, kakor mladega psa; sedela je na kozlu na plahiti, vesela, da drdra po cestah, da gleda, kako beže mimo voza svetilke na obeh straneh, kako se parijski in kade konjem hrbiti, in ponoči, ko je bril leden veter, je poslušala kreguljčke, dokler ni zaspa.

A oče Legrand so se hitro naveličali te očetrovske poze; kakor

malo ga je to stalo, hraniti, oblačiti jo je bilo le treba, paglavko. Potem mu je bila na poti pri ženitvi z vdovo nekega zeljarja, katere melone pod steklom in ob njegovi poti redoma razvrščeni zeljniki so mu vlekli oči nase. Ona je takrat čisto jasno čutila, da jo hoče oče pogubiti; pjanec si je bil vtupil v glavo, da se mora otroka izlepa ali izgrda odkrižati, in da se ni vdova sama, vrla mamka Machauma, za dekletce zavzela . . .

»Pa saj si jo pravzaprav poznal, Machaumo,« je pripomnila Fani.

»Kako? Tista služkinja, ki sem jo videl pri tebi . . .«

»To je bila moja mačeha . . . Tako dobra je bila z menoj, ko sem bila majhna; vzela sem jo k sebi, da sem jo otela možu, temu lopovu, iz rok, ki ji je najprej zažrl vse, kar je imela, potem jo pa pretepal in silil, da bi stregla candri, s katro je živel . . . Ah, uboga Machauma, ona ve, kaj se pravi, imeti lepega moža . . . No, in ko je zapustila mene, naj sem ji še tako prigovarjala, je tekla k njemu, spravila sta se, in sedaj je v bolnišnici. Kako se košati brez nje, stari cigan! Kako je bil umazan! Potepuh ves, kar ga je! Drugega nima, samo svoj bič . . . ali si videl, kako pokonci ga je držal? . . . Pa naj bo pijan kot klada, bič nosi pred seboj kakor svečo, zapira ga v svojo sobo; druge poštene reči ni tako nikoli imel . . . Bič mi poka, vse je v redu, to je njegov rek.«

(Dalje prihodnje.)

Vzpričo takšnih dejanskih razmer pač ni težko urediti položaj albanskega naroda v Stari Srbiji.

Kot narodnost bodo popolnoma enakopravni Srbom in bodo imeli proporcionalno zastopstvo v lokalni upravi.

Kjer je večina prebivalstva albanska, tam bodo imeli večino tudi v lokalni reprezentanci.

Arnavti tudi lahko dobe svoja sodišča, urejena na podlagi starega albanskega prava. Na ta način bi se lahko Srbi in Arnavti paralelno in mirno razvijali. S tem bi bil tudi uveden mir in red. Nadejamo se, da bodo te naše zahteve imele uspeh, ker je to tako v interesu Turčije same, kakor tudi v interesu ugroženega miru na Balkanu.

Iz te izjave ministrskega predsednika Pašiča se da sklepati, da se je sklenil med Srbi in Arnavti sporazum, ki temelji na protifrantskemujamčenju popolne ravnopravnosti. Na podlagi najzanesljivejših informacij smo v položaju konstatirati, da je takšen sporazum med Albanci in Srbi faktično sklenjen.

Sklenil ga je Isa beg Boljetinac. Dotična pogodba je postala perfektna ob času albanskega pohoda v Skoplje.

In da ta sporazum ni samo teoretske važnosti, dokazuje dejstvo, da se še danes nahajata v Srbiji dva sina Ise bega Boljetinca kot tala, da bodo Albanci izpolnili pogoje, ki so jih prevzeli nase v sklenjeni pogodbi.

Zakaj navajam vse to? Ker se mi vzpričo pravkar proglašene mobilizacije balkanskih držav in vzpričo velikih dogodkov, ki se imajo doigrati na Balkanu, zdi važno vedeti, kakšno stališče bodo zavzeli Albanci v Stari Srbiji vočigled eventualne oborožene akcije kakšne sosedne države nasproti Turčiji.

Iz navedenega je razvidno, da se proti Turkom niso združile samo vse balkanske države, marveč celo tudi vse balkanske narodnosti — ne izvzemši Albancev, ki so bili doslej najmočnejša opora Turčije.

Štajersko.

Iz Celja. »Slovensko delavsko podporno društvo je priredilo v nedeljo dne 29. septembra izlet k Novi cerkvi. Udeležilo se ga je lepo število društvenikov in drugih Celjanov. Izletniki in domačini so se zbrali pri Lešniku na Polževem. Tam je govoril društveni predsednik gosp. Nace Založnik o delovanju naših narodnih društev in osobito izrekel željo, da bi skoro izginila nemškutarja iz novocerkovske požarne brambe. Na sestanku pri Lešniku so tudi peli društveni pevci in udarjali tamburasi.

Iz Celja. Na nedeljski slavnosti, ki jo priredi v kar največjem obsegu »Zveza narodnih društev« v vseh zgornjih prostorih Narodnega doma bo zastopani ves narodni Spodnji Štajer. Od vseh krajev prihajajo dobinki za srečolov in prispevki v živilih in vinu. Kdor se misli kaj poslati, naj stori to čim preje. Že koncert sam bo vreden udeležbe, zato naj ne izostane nikdo, posebno ker se je z ozirom na ljudski značaj slavnosti določila vstopnina le na 60 vinarjev za osebo. Opozarjamo še ponovno na ples pri vojaški godbi, srečolov, vinski trgatve, konkurenco vin in druge zabave na ta večer. Začetek je popoldne ob 4. uri.

Šoštanj. Tekom svojega bivanja na Sp. Štajerskem našel sem toliko prijateljskih src, da se pred odhodom nisem mogel od vseh posloviti. Storitim — tedaj to tem potom z zadržilom vernega, neomajnega prijateljstva tudi v naprej! Sedaj, ko sem daleč od teh vzljubljenih krajev, zazvenim mi tako pogosto moja duša v spominu na vas, prijatelji, z vsemi zvoki ter zasije z vso lučjo, saj so bili dnevi, prežiti med vami, najlepši v moji zorni mladosti. Vas pa, dragi Šoštanjčan, gledam v zraku misli zmagovite pri nadaljnem narodnem delu in kličem temu delu iskren sokolski na zdar! Vaš Tonček Kurnik.

Od Sv. Lenarta v Slovenskih goricah nam poročajo: V nedeljo, dne 29. septembra, se je vršil pri Sv. Anji na Krembergu močno obiskan sestanek zadržnikov od Sv. Ane in Sv. Lenarta. Sestanek se je vršil pri gostilničarju Senekoviču. Bilo je za toliko ljudi, da so morali stati med govori na obširnem dvorišču. Gosp. dr. Milan Gorišek je poudarjal v svojem govoru velik pomen slovenskih denarnih zadržug od jezikovni meji, urednik Lesničar pa je poljudno razjasnjeval namen kmečkega zadržništva in najnovejša stremeljenja po njega izpopolnitvi. Po poučnem delu prireditve se je vršila v gostilni domača zabava, pri kateri so izvrstno peli lenarški pevci in je sviralna znana Kurbusova godba. Iz Ptuj

nam pišejo: V tukajšnjih narodnih krogih se živahno razmotriva o položaju, ki bi nastal pri eventualnih novih deželnozborskih volitvah. Kakor znano, je že pozimi izjavil župnik Vogrin na nekem shodu pri Sv. Barbari v Halozah, da bi taka izborna moč kakor je državnim poslanec Brenčič, pač ne smela manjkati Slovincem tudi v štajerskem deželnem zboru. Ta izjava je vzbudila splošno pozornost. Bilo je jasno, da je župnik Vogrin izdal s tem tajen namen duhovništva, vrniti pri prihodnjih deželnozborskih volitvah mesto Meška k Brenčiča. Mogli smo vam tudi že poročati, da nastopa Meško le malo po shodih, ker se duhovništvo boji, da bi si pridobil kakih novih znancev ali prijateljev. Sedaj pravi pa deželni poslanec Meško sam, da ne bo več kandidiral. To se pravi, da mož čuti, kaj se misli z njim ukreniti. Če se bo uprl ali ne, še seveda nikdo ne ve. Govori se pa sicer tudi o Ozmecu, da ne misli več kandidirati. Pravi, da mu trpi vsled odsotnosti domače gospodarstvo. No, doslej ni imel preveč prilike trpeti. Vse to pa dokazuje, da se za kulisami boji v klerikalni stranki na več strani z vso silo nadaljujejo. Nekaterim gospodom je očitno samo za mandat in korita.

Od Sv. Lenarta v Slovenskih goricah. Vlom v davčni urad. Te dni so vlomili neznanizmoviči v tukajšnji c. kr. davčni urad. Odnegli so pa le jako slab plen, namreč nekaj kosov zasebnega denarja, neko uradno kapo ter še več malenkosti. Z železno blagašno si očitno niso vedeli kaj začeti. Po okraju se klati več uzmovičev in bi bilo nujno zeleti, da bi se jih vendar posrečilo djati pod ključ.

Iz ljutomerskih gorik nam poročajo: Vinogradi ne kažejo tod najboljše. Grozdna plesnoba je povzročila mnogo škode. Povrh tega je došlo dolgotrajno deževje, katero je povzročilo pokanje grozdja. Morda nam ostane vsaj sedaj lepo vreme zvesto, ali vse zamude ne bo več mogoče popraviti. Vinske cene bodo pa ostale precej visoke, ker so kleti prazne. Priporočamo pobiranje gnjilega in plesnjivega grozdja. Z glavno trgatvijo bodemo pa še nekaj časa počakali.

Sokolska veselica v Mariboru. Dne 22. septembra je mariborski Sokol priredil veselico z javno telovadbo. Mariborski Sokol je eno najbolj delavnih in agilnih sokolskih društev na Štajerskem in zato so tudi njegovi nastopi in veselice zares lep užitek gledalcem. Javna telovadba, ki je bila na vrtu, je privabila mnogo mladine, ki je navdušeno ploskala telovadbi. Slabo vreme in menda tudi jesenski hladni dnevi so pa bili krivi, da smo pogrešali večji del mariborske inteligence, zakaj našo slovensko gospodo zelo rado zebe. Človeka prime jeza, ako vidi in ve, da se pri vsaki priliki hvali delavnost in požrtvovalnost mariborskega slovenskega razumništva, veselice, posebno »sokolske« pa posebej naravnost v tako pičlem številu v slab vzgled nižjim slojem. Čast onim narodnim damam in gospodom, ki so se udeležili in marljivo sodelovali, čast mladini in delavskim slojem, ki so v častnem številu posetili javno telovadbo in veselico. Telovadile so se ljubljanske proste vaje za leto 1913 dobro, eksaktno. Tudi vaje na bradlji, drogu in konju so bile lepe. Poznalo se je pa, da telovadci na elastičnem sokolskem drogu niso bili povsem sigurni, ker se niso vadili na njem, nego samo na šolskem. Tudi skupine so bile izborne. Po telovadbi se je razvila živahna prosta zabava in ples v veliki dvorani. Plesa se je udeležilo veliko plesalk in plesalcev, v kleti (peklu) pa je bilo živahno vrvenje. Klub »Narodni Pipc« je s svojim »ženitvanjskim uradom« žel veliko zabave, izborna ideja »Pipčarja« brata Karba. Sokolsko veselico so posetila tudi druga bratska društva, posebno veliko članov ormoškega Sokola smo opazili in dva člana Sokol Ljubljana I. Zadovoljni smo se vračali na dom, želeč mariborske Sokolu i v bodoče tako krepkega razvoja. —g—

Drobne novice. Imenovan je poštini praktikant Friderik Kragl za poštnege oficijanta v Rajhenburgu. — Pri Sv. Juriju ob Ščavnici se vrši v ponedeljek dne 7. oktobra poroka Lovra Šijanca z Grabšinec s Klarico Goričko iz Jamne. — Samomor. V Gradcu se je ustrelil agent Feliks Friedrich, solastnik trgovske agenture Friedrich in Pirker, na Radeckega cesti 16. — Iz Šoštanja poročajo: 27. septembra je šel posestnik Cesar pri Sv. Bricu s svojo ženo po opravkih v Šoštanj in je pustil otroke same doma. Medtem časom je prišel nek mož otroke vprašat, po starših. Ko je zvedel, da so otroci sami doma, je šel za hlev in ga zažgal. Živino so sicer sosedje rešili, a zgoreli so vsi poljski pridejki in vsa gospodarska poslopja. Ce-

sar je bil zavarovan. — Iz Šmarja pri Jelšah poročajo, da se ustanovi v Mestinju z današnjim dnem, 1. oktobrom, poštna oddaja za vas in okraj Mestinje. — Blizu Št. Ilje v Slovenskih goricah je povozil v nedeljo zvečer vlak 42letnega prevzitivkarja Janeza Hauptmana iz Dobrenja št. 42. Hauptman je v pijanosti zašel pod vlak. — Iz Pöfling-Brunna poročajo, da je padel v Gleinstätenu delavec Franc Strohmeier v pijanosti v vodo in utonil. — Iz Gradca. Štajerska eskomptna banka je zopet doživela precejšnjo izgubo. Pobegnil je blagajnik njene filijalke v Ljubnem na Zgornjem Štajerskem in odnesel s seboj 90.000 kron.

Koroško.

Koroško šolstvo. Kakor smo že poročali, je sprejel deželni zbor koroški deželni proračun z malimi spremembami po predlogu finačnega odseka, ki je črtal veliko postavk v izdatkih, ki jih je predlagal deželni odbor. Pri tem je trpel primeroma največ koroško šolstvo. Na meščanskih šolah se bo opustil pouk v francoščini, češ, da praktični pomen francoščine ne odgovarja tozadevnim izdatkom (?). Poročevalec »Tagespošte« pravi, da bi bilo bolj primerno, da bi se uvedel pouk slovensčine in italijanščine. Okrajne učiteljske konference se skričijo in se vrše samo vsako drugo leto. Strokovnjaki glede šolstva na Koroškem pravijo, da to popolnoma zadostuje. Dalje so črtali denarne podpore za učitelje, kar za 10.000 kron, češ, saj se bo stanje učiteljstva sedaj vsled regulacije plač itak poboljšalo. Končno so črtali iz proračuna tudi ustanove za razne višje in strokovne šole, češ, da je že itak preveč slušateljev in učencev na teh zavodih. Seveda so črtali v proračunu tudi druge postavke; tako kruto, kot je rezal nož po šolskih postavkah, ni rezal nikjer. Proračun so rešili vsaj ad hoc, bodisi že tako ali tako, toda koroško šolstvo je padlo za več desetletij.

Požar v Zgornjem Dravogradu. Včeraj zvečer je izbruhnil okoli 10. ure ogenj pri posestniku Sušterju v Zgornjem Dravogradu. Ogenj se je silno hitro širil in je ogrožal sosesčino. Vzgala se je že cerkev in tudi župnišče. Okoli polnoči se je posrečilo, da so ogenj omejili. Pogoreli sta dve hiši. Škoda je velika in le delno krita z zavarovalnino. Kako je ogenj nastal, še ni znano.

Ponesrečena pošta. Pri Dolih je vsled slabe ceste in vsled snega zdrsnil poštni voz na nekem ovinku s ceste in se prekucnil v globok jarek. Poštni voz, ki je bil še le pred kratkem nov, se je popolnoma razbil. Kočijaž je padel pod voz in je obležal smrtno nevarno ranjen. Konj se ni nič poškodoval. K sreči se ni peljal s pošto noben potnik. Na mesto nesreče je prišla zvečer — nesreča se je zgodila popoldne — rešila ekspedicija, ki je delala do 3. zjutraj. Kočijaža so odpeljali v brezupnem stanju v bolnico.

Požar v splošni bolnišnici v Beljaku. V terek je izbruhnil ogenj v podstrešju kirurškega oddelka v bolnici v Beljaku, ki se je v kratkem razširil po celi stregi. Ogenj je nastal vsled poškodovanega dimnika. Gasilci so gasilci iz Beljaka, Vaz in Sv. Lovrenca in iz Bele. Po večurnem napornem delu se jim je posrečilo, da so ogenj ustavili. Pogorel je ves strešni stol in velika zaloga perila, ki je bila shranjena pod streho. Bolnike so prenesli v medicinski oddelek. Ponesrečil se ni nobeden. Škoda je zelo velika.

Primorsko.

Iz sodne službe. Pravni praktični dr. R. Timeus, dr. Anton Gnezda in Franc Šemrov v Trstu so imenovani za sodne avskultante.

Iz namestniške službe. Žendarmijski stražmojster Josip Druška je imenovan za namestniškega kancelista in dodeljen okrajnemu glavarstvu v Tolminu.

Bivši portugalski kralj Manuel se je pripeljal včeraj iz Dunaja v Trst in ostane nekaj dni v Miramaru.

Trgovska mornarica. Zavod za klasifikacijo ladij »Veritas« v Trstu poroča: Letu 1911. je klasificiral zavod 36 ladij s 22.229 tonami in 268 ladij z 61.674 tonami. V primeri z letom 1910 se je pomnožila trgovska mornarica za 8 ladij, več kakor v prejšnjem letu, z 8122 tonami. Peleg teh novih ladij je zavod klasificiral ponovno 425 starih ladij, tako, da znaša število na novo klasificiranih in kontroliranih ladij 729. Izmed teh ladij je bilo 52 avstrijskih, 156 laških, 32 grških, 56 turških, 4 črnogorske, 2 iz Tunisa, 1 ruska in 1 iz Samosa. Te ladje se dele po kakovosti sledeče: 16 parnikov, 1 jahta, 99 trabakul, 43 šonerjev, 22 kuterjev, 66 goelet,

5 brigantin, 24 lugerjev, 4 brigi, 13 bark, 5 bombard, 2 pinki in 4 manjše ladje.

Nemška križarka »Geler«, ki je priplula 25. julija v Trst, je bila do včeraj v ladjedelni pri Marku, da so popravili stroje. Križarka je odpelovala včeraj iz tržaškega pristanišča in je dirigirana v Sredozemsko morje.

Strašna posledica matrne ne-previdnosti. V Trstu na cesti Antonio Mencci je zaprla včeraj 25letna Ivana Kadil svoje tri otroke v stanovanje in je nesla kosilo svojemu možu na Aquedotto. Otroci so stari od 2 in pol do 6 in pol let in sicer en deček in dve deklici. Ključ od stanovanja je izročila Kadilova svoji sosedki Adeli Dradejevi. Ko se je mati vrnila in odprla stanovanje, je našla na stražen prizor. V sobi je bilo dima, da se ni nič videlo. Pri vratih pa so bili na kupu njeni otroci in sicer deklici že mrtvi in popolnoma sežgani, deček pa pod njima le malo živ. Ko je mati ugledala ta prizor, je padla onesveščena na tla. Sosedje so poklicali gasilno društvo, ki je ogenj, ko je vsled novega zraka zopet oživil, pogasil. Mrtvi deklici so odpegljali v mrtvašnico, dečka pa in mater so pa spravili v bolnico. Otrok bo bržkotne umrl, mati pa bo zblaznela.

Laški kaznenci beguni — avstrijski uradniki. Včeraj so aretirali v Trstu na zahtevo policijske prefekture v Rimu uradnika mestne plinarne v Trstu, 33letnega Atulija Cavanno in Bologne. Ta mož je že pet let pri mestni plinarni v Trstu. V Italiji je bil obsojen zaradi hudodelstva tatvine na eno leto, pet mesecev in 14 dni zapora. Posrečilo se mu je, da je pobegnil, prišel z laškim priporočilnim pismom v Trst in kot tak je dobil seveda takoj lepo in mastno službo pri tržaški plinarni. Cela zadeva je za tržaške Italijane silno značilna in jih je zelo poparila.

K volitvi v Pulju. Kakor smo že poročali, so doživeli Italijani v Pulju pri nedeljski dopolnilni deželnozborski volitvi silen polom. Hrvaški kandidat Stihovic je dobil 404 glasove, laški kandidat dr. Antichievich pa je dobil samo 231 glasov. Italijani so napeli za to volitev, pri kateri bi glasom kompromis, če bi bili pošteni, ne smeli postaviti niti kandidata. Kljub temu pa so hoteli oropati Hrvate za ta mandat in postavili so si kandidata, za katerega so delali z vso silo. Niso se ustrašili obrekovanja, lovili so glasove naravnost nesramno in so se izkazali pri tem povsem vredne bratce naših klerikalcev. Toda bilo je nekaj, ob čemer so se razbili italijanski napadi. Hrvati in Slovenci so se naveličali laži Italijanov, ki ne drže nikdar svoje dane besede. Občinske blagajne so zaprte, mestni blagajniki laški so pred sodiščem v Rovinju. Volitev se je vršila nepristransko. Do zadnjega so upali Italijani, da zmagojo. Pripravili so že zastave, naročili slavnostne večerje, priredili vse za slavnostne laški spreved, nameravali so napraviti krasno iluminacijo, ki naj bi kazala še onstran mej, da Italijani in avstrijskem Pulju zmagojejo. Toda vse to je bilo zastoj, zmagala je poštena stvar in zgodilo se je, kar se je moralo zgoditi in kar je edino prav, da slovensko zemljo in slovenski živeli ob Adriji zastopa Slovan.

Našim ciparjem v album.

Spisal Anticipar.

Kako malo poučeno je naše občinstvo včasih o nekaterih stvareh sploh, posebno pa še oni sloji, ki je za nje to ali ono vprašanje izrednega pomena, vidimo najbolje iz dopisov o lovu cip, ki jih je med »dnevnikimi vestmi« priobčil »Slovenski Narod« dne 3. in 21. septembra 1912, št. 201 in 217. Koliko neznanja zakonov, zavijanj, zmot, protislovij itd. je v onih pičlih vrstah nagromadenih, je naravnost neverjetno. Lahko z mirno vestjo trdim, da je le malo stavkov, ki so kolikortoliko vsaj deloma utemeljeni. Zato pa primem za pero, da posvetim vsaj nekoliko po svojih skromnih močeh v to temo.

Oba dopisnika se strinjata v tem, da je lov cip postavno dovoljen in tudi z gospodarskega stališča popolnoma opravičen. Da je prva, kakor tudi druga trditve povsem neutemeljena, bom skušil v nastopnih vrsticah dokazati.

L.

Naša navadna ali mala cipa, nem. Wiesenspieper, lat. Anthus pratensis (L.), se prikaže pri nas v večjem številu le jeseni ob selitvi; mogoče je tudi, da gnezdi nekaj parov vsako leto na Kranjskem, kakor nekateri trdijo, dognano pa to še ni. Cipe ni prištevati lovni divjačini, torej veljajo glede njenega lova le postavne določbe deželnih zakonov v varstvo poljedelstvu koristnih ptic. Na Kranjskem imamo v novejšem času tak moderen zakon, ki sicer ne

vsreza vsem zahtevam, pa je znatno boljši od prejšnjega zakona z dne 17. junija 1870. l. dež. zak. št. 20. Glavna hiša nove postave je po mojem mnenju, da štiti, kakor je to v nadpisu povedano, le poljedelstvu koristne ptice in ne vpoštevata onih ptic, ki so morda deloma škodljive, ki pa vsled zatiranja ginejavno vedno bolj in je njihova usoda že določena. Samo mimogrede pripomnim, da je ni stvari na svetu, ki bi bila le škodljiva, in nasprotno tudi ni stvari, ki bi bila absolutno koristna; seveda prevladuje pri nekaterih bitjih ali škodljivost ali pa koristnost: mislim, da smo v tem vsi edini. Naši novi zakon z dne 20. julija 1910. l. dež. zak. št. 27., sloni namreč že na zastarelem mednarodnem dogovoru, sklenjenem dne 19. marca 1902. l. v Parizu, ki je nekaj okvirni zakon za vse postave o ptičjem varstvu v signalnih državah, ki so podpirale ta dogovor, ki ima za načelo varstvo le onih ptic, ki so poljedelstvu koristne. V varstvo vzeti bi bilo po mojem nemerodajnem mnenju tudi one »škodljive« ptice, ki jih je po sedanjem stanju znanstvenega raziskovanja šteti za koristne, kar se je pa le deloma zgodilo. To glavno napako novega zakona sem moral radi boljše razumevanja poznejših izvajanj posebno poudariti.

Za naša razmotrivanja je posebne važnosti § 1. tega zakona, ki se glasi: »Loviti in pokončevati v naravi živeče ptice, naprodaj jih ponujati, kupovati in prodajati žive ali mrtve je vsak čas prepovedano. — Od te prepovedi so izvzete ptičje vrste, ki so navedene v dodatku.« Prepovedan je torej lov in sploh kakršnokoli pokončevanje naših ptic, ki žive na prostem; kazni zapade pa tudi prodajalec in nakupovalec ali kupec živih ali mrtvih ptic, sploh vsak prekupčevalec. Ta prepoved velja za vse ptice, ki niso navedene v dodatku k napominani postavi. Ta dodatek je sicer, kakor sem že prej rekel, precej pomankljiv, pravzaprav, da se točneje izrazim, preobširen, ker ima nekatere vrste in razrede, ki bi iz tega ali onega vzroka ne spadale venaj: ali za zdaj se stvar ne da predrugačiti. V tem dodatku so pa navedene tle vrste: velika uharica, sokoli (razen navadne, južne in rdečeno postolke), rjasti škarnjek, kostanjasti škarnjek, orli, ribji orol, borepec, skobec, kragulji, kanje, domači vrabec, lešnikar*, šoja, sraka, kavka, kroker, črna in siva vrana, veliki in rjavi srakoper, siva, rjava, mala in ponočna čaplja, bobnarica, potapljalci, morski vrani, slapniki, slednjič bela in črna čigra. — Kakor vidimo naše cipe ni med škodljivimi pticami, ki jih je po § 3. te postave dovoljeno vsak čas loviti in pokončevati po določilih, ki jih obsegajo lovskopolicijski, oziroma ribarskopolicijski predpisi. Ker cipa ne spada, kakor sem že prej omenil, zavoljo njene neznatnosti med lovne ptice in tudi ne, česar menda ne bo nihče trdil, med ribam znatno škodljive ptice, ne bom teh postavnih določil natančneje navajal, bavili se bodemo pa pozneje z njimi natančneje pri reševanju drugih vprašanj. Razen gori navedenih po njenem § 3. ta postava tudi »ne velja za tuje (ekstotne) ptice« in »za perutnino« (za domačo kuretino), kamor menda naše male cipe ne bo hotel nihče prištevati. — Omeniti pa moramo še neko izjemo v znanstvene namene in v svrhu zopetne zaploditve, ki jo po § 6. že večkrat navedenega zakona sme dovoliti politično deželno oblastvo. Gotovo pa ne bo hotel trditi najvnetejši cipar, da bi lovil »v znanstvene namene« ali pa »v svrhu zopetne zaploditve«.

Ker torej cipa ni navedena v dodatku in ker se tudi ravnokar navedene izjeme od določil tega zakona ne morejo tolmачiti v prid ciparjem, je nepobitno dokazano, da je lov cip postavno prepovedan. Prav hvaležen bi bil vašemu g. dopisniku, ki na str. 6. »Slov. Naroda« z dne 21. septembra 1912, št. 217, ravno nasprotno trdi rekoč »Potemtakem je lov cip dovoljen«, če bi mi to svojo trditve verodostojno dokazal in mi navel one postavne ali uradne določbe, ki na nje opira to svojo apodiktično trditve. Vašemu g. dopisniku je menda novi zakon o varstvu ptic popolnoma neznan, ali pa eksistira še kaka druga novejša postava, ki je za zopet jaz ne poznam. Primera z zajcem pač šepa na obe nogi. Zajec žvija glasom postave z dne 22. avgusta 1889, dež. zak. št. 20, vse udobnosti lovopusta od 16. januarja pa do 31. avgusta vsakega leta, v tem času bi mu ne smel nikdo niti dlake skriviti. Kaj so pa velemodre glave v deželnem zboru o njem

* V postavi je kot sinonimno ime te ptice pomotoma natisnjeno »klavčar«, pravilno bi se moralo glasiti »klavžar«, kakor imenujejo to ptico planšarji na Veliki planini in menda tudi drugod.

sklenile, za to se, mislim, ni treba našemu dolgoletnemu prijatelju in znancu niti toliko brigati kolikor za lanski sneg, ki ga je sploh jako malo bilo. Od sklepa do potrjenega kakega deželnega zakona je pač velik korak; to bodo gotovi krogi najbolje uvideli ob nepotrditvi sklenjenega novega lovskega zakona. Vedno glasneje se vpije po »pametnem« lovskem zakonu, temu se pridružimo tudi mi pravi lovci; ali ta načrt mora vse drugače izgledati kakor pa ono skrpučalo, ki ga je deželni zbor menda soglasno sklenil. Lovci, ki plačuje visoko najemnino, hoče za svoj drag denar tudi kaj imeti.

Upam, da mi bodo cenjeni bralci odpustili, da sem se od svojega predmeta toliko oddaljil in zašel na postranska pota; saj vedo: česar srce polno je, rado iz ust gre.

Vaš gospod dopisnik na gori navedenem mestu »Slovenskega Naroda« trdi, da potrebuje cipar le dovoljenja lastnika zemlje, na kateri se lov vrši. Te besede so zopet očividni dokaz, da mu je popolnoma neznan novi zakon o varstvu ptičev. Tako je bilo določeno v §§ 3. in 4. zakona z dne 18. junija 1870. l. dež. zak. št. 20., ki je pa zdaj ob vsi veljavno.

Nadalje se vaš g. dopisnik na ravno istem mestu obregne ob neke oblasti, ne pove pa, katere oblasti so to bile. Poudariti moram, da so one oblasti popolnoma pravilno postavile, če so z ozirom na novi zakon — ne sklep, kakor meni vaš g. dopisnik — »celo lovsko opravilo zaplenile, če so tudi lovci ciparji plačane licence imele.« G. dopisnik ne pove, kdaj se je to zgodilo, ali pod staro ali pod novo postavbo. Povsem je pa videti, da je o nemu g. in ciparjem sploh udobnejša postavba iz l. 1870 jako pri srcu; pripomniti moram, da smo od tedaj tudi glede varstva ptičev vendar nekoliko napredovali.

Gori sem že omenil, da nova naša postavba o varstvu ptičev ni nikakor idealna, vendar je pa najboljša, kar se je dalo pri sedanjih žalostnih političnih razmerah doseči.

Vsi deželni zakoni, kar se jih je dozdaj sklenilo in zadobilo Najvišje potrdilo, niso niti senca onega, kar bi morali zahtevati dandanes v varstvo ptic. Naš kranjski zakon je skoraj dobesedno enakoglasen z enakimi postavbami za Koroško in Štajersko. Druge kronovine so dobile deloma še slabše postavbe kakor Kranjsko.

Iz predstoječega razvidi lahko vsak, kdor sodi nepristransko, da je cipji lov dandanes prepovedan brez-pogojno.

Da se pa tudi z gospodarskega, posebno pa še z etičnega stališča ne da opravičiti, in da je dotični sklep kranjskega deželnega zbora iz več razlogov nesprejemljiv, skušal bom dokazati v naslednjem odstavku.

Dnevne vesti.

† Slovenska bodočnost. Nič se na svetu ne ve, kako bo čez 200 let s slovenskim narodom. Mogoče je, da podleže nemškemu navalu, ravno tako je pa tudi mogoče, da premaga ta naval in se razvije v močan narod. Nemški pritisk je res velik in občutimo ga toliko bolj, ker ima nemštvo veliko gospodarsko moč in ker podpira vlada nemška prizadevanja z vso svojo veliko silo. Toda to vse še ne zadostuje, da bi nas Nemci pogotnili. Odločitev v tem velikem boju je navsezadnje vendarle odvisno od nas samih, torej od našega števila, od naše pravne energije, od naše življenjske sile in od naše narodne zavednosti. Najboljši dokaz tega so Francozi, Danci in Poljaki v Nemčiji. Ti narodi nimajo v Nemčiji niti najmanjših narodnih pravic, niti toliko jih nimajo, kakor koroški Slovenci, a vendar napredujejo in vse oblastveno sistematično uničujevanje jim nič ne škodi. Kake postavbe je že naredil pruski parlament proti Poljakom, pa jim vse ni nič škodovalo. Samo od števila in od življenjske sile vsakega naroda je odvisna njegova eksistenca in če je poleg tega še gospodarsko količjak utrjen, ga nobena moč ne premaga. Slovenci žal ne moremo reči, da bi se naše število tako množilo, kakor n. pr. število Poljakov v Nemčiji. To se pravi, množimo se — to je pokazala obrambna razstava — dobro, a preveč ljudi se nam vsled obstoječih gospodarskih razmer izgubi. In življenjska sila našega naroda pada zlasti na mejah. Če bi ne bil slovenski klerikalizem tako brezdomovinski, marveč če bi bil tako naroden, kakor med Poljaki na Nemškem, bi bile tudi pri nas razmere drugačne in boljše. Toda slov. klerikalci si z narodno brezbriznostjo, z narodnim indiferentizmom kupujejo milost vlade in nemštva in zato tako propadajo na mejah. **Toda — še smemo reči, da nismo izgubljeni.** Tudi gospodstvu brezdomovinskega našega klerikalizma se da narediti

konec, gospodarske razmere se dajo zboljšati — lahko gledamo z zaupanjem v prihodnost. Bedasto pa je, če se najde človek, ki s profesorsko avtoriteto prorokuje dijakom, da čez 200 let ne bo nobenega Slovenca več. Tako prorokovanje si je dovolil klerikalni profesor na I. drž. gimnaziji dr. Sarabon. Vsi učenci in vsi državniki na svetu ne morejo reči, kaj bo čez 200 let, vsaka kombinacija je v tem oziru popolnoma izključena, samo profesor dr. Sarabon hoče videti 200 let naprej. Mož je s tem samo dokazal svojo intelektualno omejenost in prepričal dijake, da ga ne smejo za resnega smatrati. Javnost pa spozna iz tega slučajja, kako ravnodušni so klerikalci v narodnem oziru in kako malo jim je mar, če se slovenski narod ohrani ali če propade.

† Jesenska umetniška razstava je »Slovenca« dopadljivo delo. Posebno mu ugaja Hinko Smrekarjeva nagajiva kamrica, kjer je dr. Iv. Tavčar razobešen kot politični »šoštar«, deželni nadzornik Levec pa kot stariški »idiot«. Stvar okusa je, take in enake karikature usiljevati v resno umetniško razstavo; za take reči je dovolj prostora po »knjih prodajalnic v Prešernovi ulici, kjer lahko razveseljavajo mimo hedeče mešano občinstvo. Če se pa prav spominjamo, ima g. Hinko Smrekar v svoji nagajivi kamrici tudi veljake S. L. S., kakor Šusteršica, Jegliča, Kreka in druge take »kapacitete«. In glej čuda, v nagajivi kamrici umetniške razstave o teh velemožnih ni duha ne sluha. Prej kot ne iz strahu — pred S. L. S. Čemu se je tukaj uporabljala dvojna mera? Odgovora pričakujemo.

† V Idrijskem okraju je te dni imei ljubljanski knezoškof kanonično vizitacijo. V okoliških vaseh se je v svojih propovedih strašno hudoval nad Idričani in jih stavil za vzgled vrlim vaščanom, kakšni ne smejo biti. V Spodnji Idriji je zmerjal Idričane celo za »gerušarji«. In zakaj se je gospod škof tako jezil nad Idričani? Ni težko uganiti. Sprejem v Idriji je bil nad vse klavrn, oficijalno je bilo zastopano samo rudniško ravnateljstvo, škofa so pozdravile edino idrijske klerikalne organizacije. V posebno slabo voljo pa je knezoškofa spravilo najbrže dejstvo, da je bil njegov »oier« skrajno slab, dočim je cvetlični dan tako sijajno vspel. Po izidu »ofrov« pa duhovni gospodje sodijo versko gorečnost prebivalstva. V Idriji se je morala toraj že precej ohladiti. Se pač spreminjajo časi. Še ni dolgo tega, ko je Idrija z največjim sijajem sprejemala svojega škofa, vse je klečalo pred njim, sedaj pa ga pričakuje le nekaj klerikalcev in radovednih otrok, večji del prebivalstva se za škofa niti ne zmeni. Je pač res hudo. Toda škof se lahko tolaži s pregovorom, da kar kdo seje, to žanje. Škof je blagoslavljal klerikalne liste, v katerih se je na najbrže načine sramotilo vse napredno meščanstvo, celo ženstvo niso prizanesli. Škof je toraj odgovoren za vse klerikalne grde nakane v zadnjem času in kaj je naravnost, kakor da napredno meščanstvo odgovori napram škofu z ignoriranjem. Pa še nekaj drugega se je zgodilo v idrijski okolici v tem času. Škof je moral prenočevati tudi na Gorah, saj mora obiskati prav vsa župnišča, da vendar stakne kod kak vinar. Ondotni župnik pa je svoje vrste čudak in za opremo župnišča nima prav nikakega smisla, sosebno je v zadregi, če pridejo tako visoki gostje na obisk. Morala je toraj prihiti štola na pomoč. Pred škofovim prihodom in po njegovem odhodu je bilo veliko selišče iz šole v župnišče in narobe. Izpraznili so šolo, da so mogli na Gorah prenočiti škofa. Za kaj vse ni štola dobra klerikalcem! Viri pa molče, kako je škof spal na postelji onega stanu, ki ga klerikalci tako kruto preganjajo.

† Turški častniki in naši. Pred tedni sem se vozil z dvema tovarišema iz Skoplja v Makedoniji proti Ristovu. V istem kupeju je bilo več turških častnikov, ki jih je turška vlada poslala na čelu njihovih vojev proti upornim Albancem v Veles. Ko so Albanci zapustili Skoplje in se vrnili k svojim ognjiščem, je vojna uprava poslala te častnike na srbsko in bolgarsko mejo. Nekaj teh častnikov se je vozilo z nami. Prepričani, da nas ni eden od teh častnikov ne razume, smo prav neženerano govorili med sabo slovensko in če se ne motim, je celo padla marsikatera ostra beseda o turških razmerah. A kako smo se začudili, ko so ti turški oficirji jeli z nami govoriti v gladkem makedonsko - slovenskem narečju. Ti turški častniki so bili torej večji jezika makedonskega krščanskega prebivalstva. Če uvažujemo, da so bili do l. 1909. v Turčiji kristjani izključeni od vojaške službe in da vsled tega častnikom ni bilo treba znati drugega jezika, kakor turškega, je to naravnost presenetljivo dejstvo, zlasti ako primerjamo razmere

pri nas. Kako pa je pri nas? Pri naših polkih je večina častnikov, ki nima pojma o jeziku moštva. In vendar je zlasti v vojnih časih naravnost neprecenljive važnosti, da se častniki lahko sporazume z vojniki v njihovem materinem jeziku. Na Turškem to znajo po zaslugi ceniti, pri nas pa se smatra to za bagatelo. Ničesar dobrega se sicer ne moremo naučiti od Turkov, v tem oziru pa bi jih naša vojna uprava lahko posaemala v svojem lastnem interesu.

† Odlični gost na umetniški razstavi. Včeraj je posetil slovensko umetniško razstavo v Jakopičevem paviljonu gosp. Stojan Novakovič, predsednik »Kraljevske srbske akademije znanosti« in »Književne zadruge« v Belgradu, bivši srbski ministrski predsednik. Razpravljajoč z znanci o zapletajih na Balkanu, se je izrazil, da ne veruje, da bi na Balkanu prišlo do vojne.

† Protekcija ali kaj? V ljubljanski kazini imajo že precej časa neko društvo z imenom »Deutsche Liebhaberbühne in Laibach«. To društvo je priredilo letos že 12 gledaliških predstav, izdaja letake, pobira vstopnino in pošilja svoj čisti dohodek nemškemu društvu (völkische Vereine) političnih tendenc. Toda predstav tega društva ne nadzirajo niti mestna, niti državna policija. Ker gotovo tudi nobenih tantijem ne plačuje, smo le radovedni, ali velja tudi za te predstave stroge doležbe cenzure, ali pa uživajo tudi to predpravo, da se ne briga zanje niti cenzura. Ker izvaja naša deželna vlada proti vsem slovenskim društvom največjo strogost in ker plačuje vsako slovensko društvo za vsako predstavo mestno in državno policijsko takso, je pač več kot čudno, da je »Deutsche Liebhaberbühne« odvezana vsega nadzorstva in jej ni potreba plačevati za policijsko nobenih taks. Kar se zahteva od ubožnih vajencev diletantov za areno »Narodnega doma«, se mora pač zahtevati tudi od bogatih kazinotov. Ali morda ne? Radovedni smo, čemu se dela razloček.

† Železniška nesreča. Žrtev poklica bi kmalu postal 29. pr. m. adjunkt juž. žel. g. Anton Felician iz Ljubljane na substituciji na postaji Verd. Zaradi kamenja, ki se je nahajalo na tiru, mu je spodrsnilo in stroj pošnegega vlaka št. 32 ga je podrl na tla, pri čemer je zadobil veliko rano na glavi in znatne notranje poškodbe. Prvo pomoč mu je nudil g. dr. Mayer iz Logatca, pozneje v Ljubljani pa g. dr. Geiger.

† V spodnjih prostorih starega gimnazijskega poslopja v Novem mestu je županstvo nastanilo družji in četrti razred deške ljudske šole, ki sta bila dosedaj v frančiškanskem poslopju, in četrti razred dekliške šole, ki se je nahajal v Fajdigovi hiši pod kapiteljsko cerkvijo. V novem gimnazijskem poslopju je 276 rednih učencev, 2 privatista in 28 privatistinj, vseh skupaj torej 286 učencev. Novo poslopje ima precej prijazno znanjost in se razlikuje od starega, ki je imelo vabilni zvon in latinski napis nad vhodom, po dvojezičnem napisu, kar mora biti, kajti na ločenški cesti je glavni steber nemškega mostu do Adrije čez Krko!!

† Iz Novega mesta. Po vseh večjih krajih, trgih in mestih prirejajo cvetlične dneve v narodne namene. Novomeščanom ni bila dana prilika od nebes, ker tako prijazno dežuje že tedne in tedne. Ne vemo, ali je to ironija-usode ali prst božji, so rekli »Dolenjske Novice«. Vkljub temu pa se niso Novomeščani ustrašili dežja in priredili so zabavno prireditev v »Narodnem domu«, ki je bila takorekvo otvoritev zabavnega življenja v tej sezoni. Sodelovala so vsa narodna društva in vsakdo, kdor količkaj čuti narodno. Prireditev je otvoril »Salonski orkester« pod vodstvom kapelnika g. Höfnerja, ki je žel za umetniško izvajanje mnogo priznanja. Krasnii sta bili pevski točki pod vodstvom g. Jul. Bučarja ml. Zasluga krasnega uspeha gre gospodoma dr. Strašku in Tomo Tollaziju, ki sta s finim in izšolanim glasom očarala občinstvo i v solo - petju i v zboru. Nato so nastopile naše najboljše igralske moči v enodejanki »Suhokranjske tradicije«. Gledalci so se ta večer do dobrega zabavali in navžili lepih prizorov. S komičnim nastopom je izvalil največ smeha g. Avg. Arselin. Obe gospodični sta prav z umetniško dovršenostjo izvršili svojo nalogo. Gdč. Toni Lakner smo imeli priliko že večkrat občudovati na odru, sedaj nam je pa posebno ugajala. Lepo pohvalo je žela gdč. Neli Luzar. G. Legat nam je znan iz »Rokovnjačev« in iz »Revi-zorja«. S svojim talentom presega navadnega diletanta. Tudi ostali igralci (gg. Perdan, Ivo Lenarčič in Franc Gregor) so napravili najboljše vtisk. Po igri so vprizorili bratje Sokoli 7 kipov, katere je občinstvo z navdušenjem opazovalo. Pri buffetu so stregle narodne dame, v dvorani je rajala mladina in po paviljonih

se je glasila narodna pesem. Večer je bil jako lep in vsakdo je bil vesel, da je imel priliko položiti majhen dar, domovini na oltar.

† Gradnja Belokranjske železnice. Vsled neprestanega deževja miruje delo na celi progi, tembolj pa napreduje v predoru, ki bo ta teden prevrtan in dozidan do konca. Navrtati imajo samo še 20 m in potem pridejo na svetlo pod teraso nad Loko. S temeljnimi postavki za železniški most so že tako napredovali, da jim ne more nagajati povodenj. V četrtek so začeli s predpripravi za sestavo takozvanega kasona, s čigar pomočjo bodo zgradili še en podstavek sredi Krke. Ob jasnih in nedeževnih dneh mrgoli delavcev v kamnolomu ob cesti, ob kateri bodo napeljali vodovodne cevi, ki jih bodo morali preložiti iz hriba, v katerem lomijo kamnje. — Ker delavci nimajo radi dežja po več dni zaslužka, se potepajo klavrnno okoli ali pa posedajo s prihranjenimi borimi krajcarji po žganjarnah in ob takih prilikah pride do neprijetnih prizorov. Zadnjič so se napili v Kandiji, kjer se čutilo bolj varne kakor v Novem mestu. Eden si je hotel končati življenje in se je skočil čez škarpo ob državni cesti. Padel pa je z glavo na kup črepij in se je občutno obrazil. Trije drugi so se stegli do krvi, a jih je o pravem času spravil mestni stražnik na varno.

† Ženska ubijalka. V jeseni leta 1907 je kupil France Božič neko posestvo v Staremgradu od Jerneja Črtaliča, ki je dobil to posestvo od Urše Žibert. Črtalič je kupil posestvo z Uršo Žibert vred, to se pravi: dajati ji je moral kot, živež in vso oskrbo. Te pravice so vknjižene na posestvu, zato ji je moral prevzeti tudi zadnji kupec France Božič. Urša Žibert je bila stara takrat 60 let in neznosno sitna. Pravda na pravdo se je vršila pri kostanjevski sodnji. Zakonskima Božič je stara Urša Žibert tako zagrenila življenje, da ji je Božič že leta 1908 enkrat namesal med jed nekaj živega srebra. Prišel je v sodniško preiskavo, kaznovan pa ni bil, ker so rekli, da je živo srebro, v majhnih množinah zavžito, neškodljivo. Tožbe so se potem nadaljevale. Navadno jih je izgubljala Urša Žibert in je bila nekaterokrat kaznovana. Pa tudi France Božič je moral včasih v luknjo zaradi nje. Tudi v tem mesecu je bil France Božič zaradi te babe v Kostanjevici zaprt. Ko je bila Terezija Božič, žena Franceta Božiča, sama doma in je Urša Žibert vedela, da njenega moža ne bo še par dni domov, je postala še bolj sitna in nasilna. Bila je bolelna, bila je stara 64 let, pa je bila še vedno prepira in tepežateljna. Prišla je torej nad Terezijo Božič in jo začela zmerjati, pa tudi tepsti jo je hotela. Zagrabila je v veži debel okleček in je hotela udariti Božičevko po glavi. Ta pa, mlajša in urnejša od Urše Žibert, jo je prehitela in sunila od sebe, da je padla vznak in zadela z glavo ob rob ognjišča. Božička ji je vzela okleček iz rok. Žibertova je bila neverjetno hitro zopet pokonci in je takoj pograbila neki kol in zamahnila z njim proti glavi Božičke. Ta pa je zopet urno sunila v prsa in zopet je padla Žibertova vznak potleh. Tedaj je popadla Božičko v spominu na vse sitnosti in težave, ki jih je njima Žibertova že delala, velika jeza. Stopila je k Žibertovki, ležeči na tleh, prišla jo za grive in trikrat butnila z njeno glavo ob tla, ki so pa lesena. Pustila je javkajočo Žibertko in šla po delu. Za nekaj časa je prišla nazaj in našla Žibertovko ležečo še vedno na istem kraju. Zaklicala jo je, pa ni bilo nobenega glasu. Pristopi k njej in jo potrese, pa je bila že mrtva. Zavlekla jo je v njeno sobo, ki jo je imela za vžitek, izročila ključ od svoje hiše neki ženski in odšla k sodnji v Kostanjevico, kjer so jo seveda pridržali v zaporih, koder je bival takrat še vedno njen mož.

† Iz Zagorja ob Savi. V soboto 5. t. m. priredi gostilničar Leopold Robavs v Dolenji vasi pri Zagorju povodom otvoritve gostilne veselico, katere čisti dobiček je namenjen gasilnemu društvu.

† Kinematograf »Ideal«. Samo danes in jutri še krasen spored z lepo dramo: »Gruvernerjeva hiča«, polno lepih, senzacijskih slik. Vrši se v Neapoljskem zalivu. — Dalje predvaja se priljubljeni »Pathé žurnal« in pa velekomična učinkovitost »Moric modernist« z znanim komikom Princem. V soboto velžanimiv poretke vsesokolskega zleta v Pragi 1912. — Jako zanimivo.

† Prijeta tatova koles. Orožništvo je aretiralo Ignacija Kolarja, delavca, rojenega 1889 v Dravljah, pristojnega v Spodnjo Šiško, ker je na sumu, da je izvršil več tatvin. Orožništvo je našlo pri Kolarju kolo »Waffenrad«, katero je po lastnem priznanju aretovanec ukradel dne 9. septembra iz veže v Kopitarjevi ulici št. 4 pleskarskemu mojstru Iva-

nu Černetu. Kolar je najbrže ukradel tudi še druga kolesa, kar bo dognala preiskava. — Snoči je vsled brzojavnega obvestila aretoval na južnem kolodvoru službojoči nadstražnik Nikolaj Večerik, Karla Točaja, rojenega 1895 v Smartnem na Štajerskem, ker je v Trstu svojemu gospodarju ukradel 1000 K. Izročili so ga deželnemu sodišču - katero ga bo odposlalo po orožništvu v preiskovalni zapor v Trst.

† Zaradi prepovedanega povratka so danes dopolne aretirali delavca Ivana Jeršeta, rojen 1864 v Zgornjem Berniku občina Cerklje okraj Kranj. Izročili so ga okrajnemu sodišču.

† Delavsko gibanje. Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 69 Macedoncev, 88 Slovencev in 60 Hrvatov. Iz Amerike pa je prišlo 44 Slovencev in 50 Hrvatov, 17 Hrvatov je šlo na Heb, 39 v Inmosted, 40 pa v Buks. Na Dunaj se je odpeljalo 37 Kočevarjev kostanj peč.

† Izgubljeno in najdeno. Učenka na liceju Ivana Vidmarjeva je izgubila ročno svilnato torbico, v kateri je imela rjavo denarnico, zlato žensko uro, robec in dve sliki. — Učenka trgovskega tečaja Gizela Galovšek je izgubila tri slike. — Trgovski sodnik Janko Ojster je izgubil bankovec za 10 K. — Vdova Marija Rpnjak je izgubila britev s črnim držalom. — Čevljarjeva soproga Franciška Železnikova je našla žensko ročno torbico.

† Neokusna reklama. Tvornica za špirit in drože na Račjem (ime ni navedeno) objavlja v slovenskih listih na Kranjskem reklamo za svoje izdelke, pri čemer pa navaja nekaj, kar ni povsem res. Reklama je pač vsakemu dovoljena in prosta, toda držati se mora gotovih mej. V tem inseratu poudarja trvdka odjemalce drož, da v vsej vojvodini Kranjski ni nikake tvornice za drože. Pri tem pa je tvrdka hote ali nehotje prelza dve kranjski domači tvornici za drože in sicer Zalokarjevo in Košmerljevo. Toliko v pojasnilo občinstvu.

Narodna obramba.

† Ni dovolj, samo govoriti za domovino, treba je tudi delati in žrtvovati. Tega gesla se drže redki rodoljubi na Posavju, ki so se zavzeli za ondotno zapuščenico Ciril-Metodovo podružnico, jo oživili ter neustrašno delajo navzlic brezdomovinski gonji. Prihodnjo nedeljo 6. oktobra priredi oživljena podružnica zabavno vinsko trgatve pri Ruskem carju. Pričakovati je, da ljubljanski narodni krogi podpro plemenito prizadevanje z mnogobrojno udeležbo.

† Družbinih nabiralnikov uspeh je čisto odvisen od domačinov in uslužbencev tiste hiše, kjer je postavljen na delo. Nabiralnika pri Ocepku in Volkerju v Trbovljah sta izkazala v kratkem času lepe dohodka, za kar smo hvaležni rodoljubnim darovalcem in marljivima gospicama Cizeli Ocepki in Hermini Volker. — Gosp. notar Matija Marinček v Trziču je poslal 10 K iz poravnave P.-A. in P. Hvala.

† Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za občino Moste priredi v nedeljo, dne 6. t. m. pri znanem gostilničarju J. Novaku, po domače pri Trčku veliko vinsko trgatve. Da bo fleten — preskrbi odbor, za dobro pupco in papco pa oče »birt«. Kdor se hoče torej res neprisljano zabavati in kar je glavno — pod komando naprednega očeta - župana, naj nikar nič ne pomišlja, ampak naj pride zanesljivo v nedeljo v Moste. Prijateljska društva pa prosimo, da se ozirajo na to našo prvo letošnjo prireditev ter ne prirejajo sličnih veselica na ta dan.

† Podružnica Ciril-Metodova za Ježico in okolico na Ježici priredi v nedeljo dne 6. oktobra t. l. v prostorih predsednika Ludovika Cundra Pri ruskem carju veselico, združeno z vinsko trgatvijo. Veselica se začne ob 3. popoldne, vstopnina je prosta. Veselica se vrši ob vsakem vremenu.

† Podružnica sv. Cirila in Metoda na Ježici in za okolico priredi v nedeljo, dne 6. oktobra 1912. leta v prostorih g. predsednika Ludovika Cundra »Pri Ruskem carju« veselico. Spored: 1. Prihod župana, viničarjev, viničaric itd. 2. Govor. 3. Vinska trgatve. 4. Med vinsko trgatvijo se vrši srečolov, koriandoli korzo, šaljiva pošta, petje itd. 5. Po končani vinski trgatvi ples. Začetek ob 3. popoldne. Vstop prost. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. Darila in preplačila se hvaležno sprejemajo.

Društvena naznanila.

† Društvo c. kr. davčnih uradnikov za Kranjsko ima XI. občni zbor dne 6. oktobra t. l. ob 10. uri popoldne v hotelu »Itrija« v Ljubljani. Idrijski odsek »Prosveta« si je izvolil na III. rednem občnem zboru

odbor, ki se je konstituiral sledeče: geod. Hinko Prelovec, načelnik; mont. Ludovik Bonča, tajnik; ing. Fran Burlik, knjižničar; ing. Emil Thaler, blagajnik; ing. Valentin Vončina, geod. Dragotin Sinkovec in ing. Fran Kavčič, predgledniki.

Pevsko društvo »Planina« v Planini priredi dne 6. oktobra v prostorih gosp. J. Udoviča v Planini veselico, združeno z vinsko trgatvijo. Svirala bo godba iz Trsta.

Prosveta.

Iz gledališke pisarne. Jutri v četrtek dne 3. oktobra t. l. v proslavo godu Njega Veličanstva slavnostna predstava. Uprižori se prvič v sezoni Mascagnijeva opera v enem dejanju »Cavalleria rusticana«. Vlogo Turidda poje operni pevec zagrebškega kralj. gledališča g. Ernesto vitez Cammarota kot gost, ker angažirani tenorist vsled nepričakovanih zaprek pri prvih predstavah še ne more sodelovati. (Pri zboru sodeluje iz posebne prijaznosti 24 pevki in pevcev iz zboru »Glasbene Maticice«.) Nato se prvič na slovn. odru vprižori izvirna pantomima »Možiček« od slovenskega skladatelja dr. Josipa Ipravca. Začetek točno ob polu 8., konec ob polu 10. uri. — **Možiček.** Pantomima v enem dejanju. Uglasbil dr. Josip Ipravc. — Vsebina: Predigra v orkestru. — Piereta uči Colombino kuhati. — Colombina je zamišljena. — Colombina zopet hiti k ognjišču, da bi kuhala, pa ji gre vse narobe. — Piereta se hudeje nad Colombino razmišljeno. — Končno se njena jeza polože. — Piereta da Colombino še nekaj dobrih naukov, potem pa vzame svojo kočarico in odide. — Colombino navdajajo ljubavne misli. — Colombina stopi k možičku, ki visi na steni, in se vsa vesela igra z njim; potem pa stopi par korakov nazaj, steza polna hrepenenja svoje roke za njim in mu iz dalje meče poljubce. — Nato zopet hiti k ognjišču, da bi kuhala, pa je vse preveč razmišljena, tako da ji gre zopet vse narobe: mesto soli vzame moko itd., je čim dalje bolj nevoljna, dokler ne začne od jeze jokati. Od solza oblita stopi k možičku in se zopet začne igrati z njim. — Pri oknu se pojavi Harlekin; mandolino v rokah priskaklja skozi okno v sobo; vsa zmedena in vsa očarana se Colombina stiska v kot; Harlekin se postavi v nasprotni kot in začne igrati. — Colombina ga vsa zadržljiva posluša. — Zda se ji začne Harlekin približevati, ona pa se mu umika. — Harlekin se čimdalje bolj razvema, končno jo vendarle ujame in ji razodene svojo ljubezen; zgrudi se pred njo na kolena in ji poljubljuje roke; Colombina je vsa srečna. — Zunaj nekdo pozvoni. Harlekin odskoči ves preplašen in ubeži skozi okno. Colombina gre odpret. Vstopi Pierot in sede v naslonjač; Colombina sede k njegovim nogam. Pierot vzame knjigo in jame Colombino čitati. Colombina ga posluša le navidez in se venomer ozira na Harlekina, ki pogledava skozi okno. — Pierota premaguje zaspanec, končno zaspi. — Colombina se potihem splazi k oknu in miga Harlekinu, ki se naposed prithotapi skozi vrata. — Stojčica pri vratih se objemata. — Nadležna muha je zdramila Pierota; jezen plane kvišku, zapazi ona dva, navali na Harlekina in ga podi po sobi. Harlekin zbeži skozi okno; v istem hipu se vrne Piereta in si je takoj na jasnem. — Usodni trenutki. — Pierot se znaša nad Pieroto in preti Colombini. Vsa zbegana začne Colombina jokati. — Piereta vije vsa obupana roke, ko opazi nered krog ognjišča. — Zunaj se oglasi zbor deklet. Pierot in Piereta in Colombina poslušnejo. — Nastopijo Colombine prijateljice, rajajo in pozdravljajo in poklanjajo cvetlice. — Pierot si ob mizi podpira glavo, Piereta šari krog ognjišča, Colombina joka. — Pridejo še druge mladenke; dekleta obsejajo Pieroto in ga zvedavo izprašujejo. Nekaj jih Colombina odvede pred možička in se jim s solzami in smehom izpove. Dekleta stikajo glave, sklonejo nekaj in odidejo. Tačas so ostala dekleta obstopila Pierota in mu prigovarjajo in se mu laskajo, končno ga spravijo med se, ga vrte in sukajo, dokler ga ne spravijo pred Colombino, ki pade predenj na kolena in ga prosi oduščanja. Pierot je ginjen in ji odpusti. Splošno radovanje. — Zunaj se oglasi Harlekinova mandolina, vsi poslušnejo. Vrata se odpro na stečaj, v sobo se vsujejo Colombine prijateljice, v svoji sredi imajo Harlekina. Harlekin in Colombina hitita drug k drugemu, dekleta zadržujejo Pierota in Pieroto. Piereta pregovarja Pieroto, končno dasta oče in mati svoj blagoslov. — Sklepni ples deklet. — **Cavalleria rusticana.** Dejanje se vrši v italijanski vasi. Velikonočno jutro. Ljudje prihajajo v cerkev. Pred cerkvijo se

dé pri gostilniški mizi fantje in možje, večinoma vozniki. Tudi Alfio, Lolin mož, je prišel. Zbor zdravnikov. Lola, nekdanja ljubica Turidda, se je poročila z Alfijem, ko je bil Turiddu pri vojaki. Turiddu baje še zahaja skrivoma k Loli, kar Santuzzo, sedanjio ljubico Turidda zelo razburja. Služba božja se prične in vse odhaja v cerkev. Senta se pritožuje Luciji, materi Turiddovi, da se boji zanj, češ, da še Lolo ljubi. Tudi Turiddu je med tem prišel in Santuzzo mu očita nestanovitnost. V odločilnem trenutku pride Lola v cerkev in Turiddu pusti Santuzzo in gre za Lolo. Razburjenje Santuzzo. Alfio se vrne k gostilni in Santuzzo, vsa potrtja odkrije Alfio vse. — Zbor v cerkvi. Maša je končana in ljudstvo se odpravlja domov. Alfio jih pozove na steklenico vina. Napitnica. Pri napitnici vgrize Turiddu Alfio v desno uho ter ga s tem pozove na dvoboj. Oba izgineta za vas in v kratkem pride vest, da je Alfio zmagalet in Turiddu mrtev.

Slovensko gledališče. »Sodnik zalamejski«. Igrokaz v treh dejanjih. Spisal Calderon de la Barca. Prevel in za slovenski oder priredil Oton Župančič. Režiser A. Verovšek. — Včeraj, dne 1. oktobra zvečer se je pričela nova gledališka sezona z novo intendanco. Otvoritev je bila združena z dvajsetletnico obstoja slovenskega gledališča. Filharmonija je v ta namen igrala uverturo iz opere »Gorenjski slavček« in g. intendant Kopal se je z odra v kratkih in izbranih besedah spominjal tega slavja. Vrsto letošnjih gledaliških predstav je otvoril igrokaz v treh dejanjih in več slikah »Sodnik zalamejski«. Njegov avtor Calderon dela Barca je znan španski dramatik, ki je pisal pred davno dobo kot pisec španskega dvora tedanjim časom in tendencam primerne drame. »Sodnik zalamejski« se je ohranil do danes na mnogih evropskih odrih. Ker je original prepoln zlasti dolgih monologov, ki bi vprižiritev preveč zavlekli in s tem zmanjšali zanimanje poslušalcev, ki ga mnoga dramska mesta tega igrokaza vzbujajo in vzdržujejo, treba igro prikrojiti. Pri nas je to zadevo opravil g. Oton Župančič. Pretil je original v resnično lepe slovenske verze, ki zvone polno in močno in se ponašajo s strogo kompaktnostjo. Užitek je poslušati krepko govorico, ki se toči z odra in zadovoljuje uho s svojo jednatostjo. — Igrokaz je ljudski. Prvo dejanje spretno in dramsko zgrabi, tretje h koncu nekoliko popušča. Vmes je nekaj oseb, ki ne pospešujejo dejanja, a ga delajo pisanega in kratkočasnega. Mesta so ponekod, ki izdajajo krepkega in nadarjenega dramatika. Pravičen kmet se bori z nepravičnim vojščakom in pravica zmaga nad krivico. Avtor pritegne h koncu kralja in mu napravi spreten poklon: vladar je za pravico, pa naj bo tudi na strani kmeta! Resni prizori se menjavajo s kratkočasnimi, smeh se meša s solzami, tragika s komedijo in karikaturo. To dejstvo vsposobljuje dramo za ljudski igrokaz, kar je občinstvo potrdilo s simpatičnim sprejemom. Za zelo nenadne slučajnosti, ki pomagajo dejanju krepko dalje, treba, da se gledalec vživi nazaj v davno dobo, ki je dramo spočela. Odmori med slikami dejanj so bili dolgi. Mogoče bi bilo morda strniti par slik prvga dejanja v eno samo. Vpeljava nove izgovarjave na »v« (mesto rekel, rekev s polglasnim e) je učinkovala za uho prav dobro in pristojala zlasti še ljudski igri. Vsa igra je bila izborno pripravljena. Vloge so bile v dobrih in sigurnih rokah, mnogo prizorov je zdrknilo mimo z izvanredno fineso. Režijo hvalim G. Verovšek, ki jo je imel v rokah, je kreiral najdaljšo in glavno vlogo kmeta Pedra Crespa in to z globokim umevanjem. Karakteriziral je izborno in vzdržal celoto svoje igre do konca. Prav dobri so bili gg. Bukšek, Skrbinšek in Povhe, gđc. Kreisova, Danilova in Bukškova, g. Danilo, g. Križaj in vsi ostali. Don Mendo in Nunjo njegov sluga, sta bila imeniten par. Prvega je poosebil zelo častno g. Peček, drugega je poživil priljubljeni komik g. Bohuslav z izborno igro. Obisk je bil dober, vendar ne tak, kakoršnega bi zahtevala otvoritvena predstava. Sprejem topel. Predstavo je počastil g. deželni predsednik. P.

Koncert slovenskega pevskega društva »Ljubljanski Zvon« dne 5. oktobra t. l. v Mestnem domu. Da je na vspredu zastopar poleg zborov tudi novejši samospev, je zasluha opernega pevca gosp. Josipa Križaja. Poznamo njegov lep glas in pevski talent iz gledališča in oratorijskih koncertov »Glasbene Maticice«, zato nam je z njim tudi v soboto objubljen krasen užitek. Topot si je izbral gospod Križaj čustven samospev »Menih« pokojnega slov. Schuberta, dr. Benjamina Ipravca, novo pred kratkim objavljeno, otožno St. Premrlovo »Zapel bi pesem žalostno« in Z. Prejovčev »Mrzeča je zunaj trda

noč«. Gosp. Križaj je na koncertih v Ljubljani redko pel samospeve in utegne njegov sobotni nastop biti privlačna točka. — Vstopnice za koncert in besedilo skladb je na prodaj v trafiki gđc. Jerice Dolenceve (Prešernova ulica). Cene prostorom: Sedeži po 3, 2 in 1 K, stojišča po 60 vin., za dijake po 40 vin.

Izpred sodišča.

K ločitvi zakona. Najvišji sodni dvor na Dunaju je določil povodom neke pravde glede ločitve zakona, da če ne pride tožnik ali tožnica k sodni obravnavi, da mora sodišče smatrati to kot umik tožbe.

»Solnograški zakon«. Pred solnograškim deželnim kazenskim sodiščem se je vršila zanimiva obravnavna proti katoliškemu duhovniku in pisatelju Hansu Kirchsteigerju zaradi žaljenja šege v državi zakonito priznane verske družbe (§ 303 avstr. kazenskega zakona). Obtožnica očita Kirchsteigerju sledeče: V nekaterih nemških dnevnikih je priobčil Kirchsteiger to - le »poslano«. V Binkoštih se vrši v Solnogradu prvo cerkveno blagoslovljenje sodno ločenih zakonskih z novoizvoljenimi ženami, odnosno možmi. Vsi zakonski, ki so sodno ločeni in ki žele za svojo novo zvezo katoliški blagoslov, da lahko žive — kar je posebno važno za ženske — brez strahu pred grehom, in da se jim ni treba izpostavljati očitjanju konkubinata, naj se oglase pismeno. Pripomni se, da zaradi tega ni treba izstopiti iz cerkve. Jezus namreč uči: »Meni se smili ljudstvo« in ta izrek Jezusov me je napotil k temu vabilu. — Solnograd, dne 8. maja 1912. — Hans Kirchsteiger, posvetni duhovnik. — Kdor je pisal Kirchsteigerju, da bi bil rad deležen tega blagoslova, temu je poslal Kirchsteiger pismo, v katerem je bilo pojasnjeno pravno in cerkveno stališče novega solnograškega zakona. Natančno je tudi pojasnil Kirchsteiger vsakemu izreden pomen in važnost tega novega zakona, ki naj štiti ločena pred konkubinatom. Oglasilo se je več strank in Kirchsteiger je izvršil res pet takih porok na podlagi novega zakona. Stvar je interesantna. Predno je izvršil Kirchsteiger duhovno ceremonijo, sta morala poročenca v njegovi navzočnosti podpisati pismo, da ne sklepata državno in cerkveno veljavnega zakona, marveč »sveti božji zakon«. Kirchsteiger je opravljal to opravilo v svojem stanovanju v duhovniški opravi s talarjem in štolo. Na mizo je postavil razpelo in prižgal pred njim 2 sveče. Vprašal je poročenca, če si obljubita, da se v slučaju, da umrje en ločenec, da se poročita takrat državno in cerkveno veljavno. Po tej zaobljubi je Kirchsteiger novoporočenca blagoslovil in jima nataknil prstane, ki naj bodo kot ščit proti vsem strupenim očitkom konkubinata. Za poroko ni zahteval Kirchsteiger nobenega plačila, pač pa je dobil več prostovoljnih darov. Sodišče je po večernem obravnavanju in posvetovanju duhovnika Kirchsteigerja oprostilo, češ, da je kot duhovnik upravičen, podeljevati zakramente.

Razne stvari.

* Okradena Rusinja na Dunaju. Z Dunaja poročajo: Ruski veleposelnik Marasy je bilo v nekem turskijem hotelu ukradeno za 20.000 kron lišpa.

* Profesor - ogleduh. Iz Přemysla poročajo: Pri Nedyki je vojaška patrola prišla gimnazijskega profesorja Nizija iz Stanislavova, ker sije.

* Ukradena poštna pošiljatev. Z Dunaja poročajo: Pretekli teden je bilo iz neke poštne pošiljatev, ki je bila odposlana iz Budimpešte na Dunaj, ukradeno sedem prstanov z briljanti v vrednosti devetstisoč kron.

* Tovarna za sladkor zgorela. Iz Prage poročajo: Skladišče za sirovi sladkor sladkorne rafinerije v Skřivanu, ki je last tvrdke Liebig, je popolnoma zgorela. Rafinerija je ena najmodernejših rafinerij na Češkem.

* Nesreča na Donavi. Pri Harsovi je zadel na Donavi neka šalupe, ki je plula iz Brajle, ob ogrski parnik »Szechenyi Istvan« ter se potopila. Polkovnik Strevšić, major Grogovor, trije stotniki, en vojaški zdravnik in trije nadporočniki, ki so bili v kabinah šalupe, se niso mogli rešiti ter so vtonili. Razen tega je vtonilo še osem oseb. Šest častnikov se je rešilo.

* Nesreča na berlinski cestni železnici. Vsled megle sta trčila v Berolinu dva vlaka cestne železnice. Vozila sta s hitrostjo 20 km na uro. Suneč je bil silen, oba voza sta skoraj popolnoma razbita. En voznik je smrtono varno ranjen, enega je vrglo v cestni jarek in se je lahko poškodoval. Izmed potnikov je 10 težko in 27 lahko ranjenih.

* Protestna stavka. V Lavrenci so letos pred par meseci stavkali vsi delavci ondotnih tovarnen. Bilo jih je okoli 10.000. Takrat so oblasti aretirale in kaznovale več vodij stavke. Zaradi tega so začeli delavci zopet stavkati in je ustavljeno delo po vseh tovarnah. Delavci so se zbrali pred sodiščem, kjer so mirno demonstrirali proti obsodbi in se nato razšli domov.

* Ženske hazardistinj. Na Dunaju so zasačili stražniki v kavarni Rothmaier žensko družbo, ki je igrala hazardno igro. Ženske so ovadili njihovi soprogi, ker so žene zapravile ogromne vsote denarja in včasih niso imele niti beliča za gospodinjstvo. Družba teh žensk se je shajala v tej kavarni že delj časa in igrala, kljub temu, da jim je kavarnar že večkrat prepovedal hazardne igre v svoji kavarni. Policija je zaplenila igralkam denar in jih ovadila sodišču.

* Francoska mornarica. Poslanec Danielou je podal mornariškemu ministru poročilo, v katerem natančno opisuje vse nedostatke francoske vojne mornarice. Med drugim trdi, da so vse ladje 3 oddelka za vojno nezmožne, ker nimajo smodnika. Vsled ponovnih eksplozij je namreč mornariško ministrstvo odredilo, da se izloži iz ladjinih smodnišnic znani smodnik B. Delcasse je to popolnoma mirno priznal in je izjavil, da si s starimi ladjami Francija itak ne more veliko pomagati. Pri gradbi novih ladjaj pa bo gledala mornariška uprava nato, da se vsi dosedanjí nedostatki odstranijo.

* Ubega avstrijska vojvodinja. Hčerka nadvojvode Ferdinanda vojvodinja Izabela se je poročila s princem Jurjem Bavarskem. V petek pa je mlada novoporočenka skrivaj zapustila bavarski dvor in se vrnila na Dunaj. Princ Juri se je napotil s svojim očetom na Dunaj, da se pobota z ubeglo ženo. Nemški listi poročajo, da je vojvodinja Izabela pobegnila, ker je bila iznenadena, da mora igrati na bavarskem dvoru tako klavno vlogo. Tudi ni bila zadovoljna s privatnim stanovanjem, ki ga ji je odkazal bavarski dvor. K temu poročilu pa dostavljajo nemški listi, da to niso edini ali pravi vzroki, da je vojvodinja zapustila moža in pobegnila domov na Dunaj, marveč so mnenja, da se je moralo kaj drugega zgoditi, kar je napotilo vojvodinjo do tega koraka.

* Mednarodni mirovni kongres v Ženovi — in nemški sovoinizem. Seje mednarodnega mirovnega kongresa, ki se vrše v Ženovi, so postale v zadnjem času precej hrupne. Posebno so napadli nekateri člani kongresa ravnatelj mednarodnega mirovnega biroja Gobata glede njegovega poročila o stališču Nemčije napram razmeram v Maroku. Gobat je izjavil, da je pripravljen svoje poročilo popraviti v tem smislu, da ne zahteva vojne v Maroku niti nemška vlada, niti nemško ljudstvo — marveč nemški sovoinizem. Dalje so člani mirovnega kongresa poslali tudi pozdravno addresso na italijanske tovariše in jim čestitali, da so ostali klub tako močnemu vojaškemu gibanju v Italiji cel čas zavedni pristaši mednarodnega mirovnega gibanja. Poslali so pozdrave tudi turškim mirovnim zastopnikom. Komisija je izvolila za častnega predsednika Bajerja iz Kodanja in za častno predsednico baronico Suttnerjevo. Seje se še nadaljujejo.

* Nago dekle v uredništvu jezuitskega samostana. V Rimu je povzročila sledeča afera veliko pozornost. Zgodilo se je v jezuitskem samostanu v Rimu na cesti Repetta nekaj kar spominja nehote na pikantne dogodke »Boccaccio Decamerone«. V prvem nadstropju tega vzornega jezuitskega samostana je uredništvo jezuitskega lista »Civita catolica« (Cerkvena država). V drugem nadstropju pa je atelje španskega slikarja Galegosa. Pred par dnevi se je začel v uredništvu tega jezuitskega lista nenadoma tresti strop, pokalo je in grmelno in pred jezuitskega urednika je padlo nenadoma, kot »Deus ex machina« popolnoma golo dekle, ki se je sramežljivo skril pod pultom strogega urednika jezuita. Vdrl se je namreč strop v umetnikovem ateljeju? Kaj se je s krasno deklico zgodilo, ni znano, to je pač samostanska tajnost, pripovedujejo le, da so deklico odvedli takoj na to v stransko sobo, kjer se je ponesrečen model hitro oblekel?

* Protivojaško gibanje v Parizu. V Parizu se je vršil velik shod, ki so ga sklicali člani protivojaškega gibanja na Francoskem. Na dnevnem redu je bil govor Gustava Horvéja o protivojaški propagandi, ki naj bi se osredotočila posebno med vojaškimi novinci. Med njegovim govorom so začeli demonstrirati anarhisti. Prišlo je do dejanskih spopadov. Raz galerij so metali anarhisti stole, padlo je tudi več streljv iz samokresov in pištol. Policija je vdrla v dvorano in iztirala več kot sto razgrajčev. Nato

je Hervé svoj govor nadaljeval. Sveboval je vojakom, da naj ne pobegnejo od svojih čet, marveč naj delujejo rajši kot vojaki v armadi za protivojaško gibanje. Med njegovim govorom, ki je bil veliko bolj rezerviran kot prvi, je nastal zopet grozen tumult in je policija shod razpustila. Veliko oseb je bilo lahko, 10 pa težko ranjenih. Ta afera je vzbudila v vseh krogih veliko zanimanja, kajti prvič se je pripetilo na Francoskem, da so anarhisti javno in tako odločno nastopili proti zastopnikom protivojaškega gibanja.

* Grozne posledice tajfuna ob vzhodno-azijski obali. Ob celi vzhodno-azijski obali je divjal v zahodnih dveh dneh silen tajfun. Poročila o posledicah so prišla še včeraj in sicer iz Tokija. Vse druge zveze so pretrgane. Glasom poročil je napravil vohar ogromno škodo ob celi obali. Posebno pa je divjal vihar v sredi južne obali. Vsled silnega viharja se je ponesrečilo tudi več ladij. Francoska oklopnica »Dublei« je nasedla na peščenino. Pri tem se je lahko poškodovala in posrečilo se je mornarjem, da so jo že drugi dan rešili. Pri Simonosekih je trčil ob skalovje neki japonski parnik za osebni promet in se skoro popolnoma razbil. Število žrtev še ni znano. Tudi več japonskih vojnihi ladij je dobilo težke poškodbe. Linijska ladja »Satsuma« in šolska ladja »Musa-schu« imata popolnoma polomljene jambore. Štirje razdiralci torpednih čolnov in 5 torpednih čolnov je trčilo ob skalovje, kjer so se deloma razbili. Nekaj se jih je potopilo. Moštvo se je deloma rešilo, en čoln pa se je potopil tako naglo, da je bila rešitev nemogoča. Vihar je razrušil tudi nešteto poslopj ob obrežju in napravil velikansko škodo v raznih pristaniščih. Natančnejših podatkov o tej grozni katastrofi vsled pretrganih zvez še ni.

Telefonska in brzojavna poročila.

Računski sklep za leto 1911.

Dunaj, 2. oktobra. Računski sklep za leto 1911 je sedaj končan ter izkazuje nasproti proračunu prebitok 60 milijonov kron, ki izvira iz višjih dohodkov indirektnih davkov in iz dohodkov tobačne režije.

Nemški »Nationalverband«.

Dunaj, 2. oktobra. Razni poslanci nemškega »Nationalverband«, ki ne pripadajo nobeni drugi zvezi, so izdelali načrt za novo podorganizacijo v okviru »Nationalverband«. Nemški naprednjaki in solnograška skupina niso bili povabljeni. **Dunaj, 2. oktobra.** Nova zveza v nemškem »Nationalverbandu« se imenuje »Mladonemška zveza«. Za predsednika te nove skupine je bil provizorično izvoljen poslanec dr. Erler. Zveza ima sedaj 10 članov. V kratkem bo imela zveza več shodov tudi na Dunaju.

Dunaj, 2. oktobra. Člani nekdanje nemške napredne stranke so izjavili, da ne bodo pristopili zvezi. — Tudi poslanec Dobernig je poslal pismo, v katerem piše, da ne vstopi v to novo zvezo. Istotako ni pristopil noben poslanec iz sudetskih dežel.

Občinske volitve na Dunaju.

Dunaj, 2. oktobra. Pri občinskih volitvah v Fünffhausu, vršivših se vsled anuliranja prejšnje volitve, je zmagal krščanski socialista Gebhard s 180 glasovi nad socialnim demokratom Forstnerjem.

Dunaj, 2. oktobra. V Ottakringu, kjer je bilo izvoljenih 10 socialnih demokratov v okrajni zastop, ki pa je bil razpuščen, so se vršile včeraj nove volitve ter so v III. razredu zmagali krščansko - socialni kandidati.

Ožja volitve na Dunaju.

Dunaj, 2. oktobra. Pri državnozbornski ožji volitvi v okrajni Landstrasse je bil s podporo meščanskih svobodomiselnih strank izvoljen socialni demokrat Rudolf Müller s 1000 glasovi večine nad krščanskim socialistom.

Gališka vprašanja.

Lvov, 2. oktobra. Namestnik je sprejel včeraj kljub svoji bolezní predsedstvo »Ukrajinske zveze« ter je hotel posredovati glede volilne reforme. Po njegovem predlogu bi imeli kmečki volilni okraji v vzhodni Galiciji deloma po en mandat, deloma po dva. Poslanci so sprejeli njegov predlog na znanje.

Lvov, 2. oktobra. Načelnik »Poljske ljudske stranke« Stapiński se je udeležil včerajšnje konference načelnikov strank ter izjavil, da »Poljska ljudska stranka« nemaino vztraja na enomandatnih volilnih okrožjih.

Lvov, 2. oktobra. Včerajšnja pogajanja, da bi napravili gališki deželni zbor delazmožen, so se razbila. O sklicanju gališkega deželnega zboru ne more biti sedaj še govora. Sta-

pinski je naznanil poslancem in zapuščnikom »Poljske ljudske stranke«, da je izstopil iz konference klubskih načelnikov.

Delegacije in državni zbor.

Dunaj, 2. oktobra. Delegacije bodo imele svoje prihodnje zasedanje v Budimpešti, in sicer bodo sklicane na dan 4. novembra. — Avstrijski državni zbor se snide dne 24. oktobra.

Odsek za zunanje stvari.

Dunaj, 2. oktobra. Odsek za zunanje stvari v avstrijski delegaciji je imel danes sejo, na kateri je predlagal delegat Ellenbogen, naj se debata o zunanjih zadevah zopet odpre. Odsek je ta predlog odklonil.

Panika na borzi.

Dunaj, 2. oktobra. Tudi danes vlada na borzi velika panika. Škodovalne delnice so danes padle zopet za 30 kron, Alpinke zopet za 26 kron, praške železarnice za novih 135 kron. Delnice donavske parobrodne družbe za 70%, delnice Orijentske železnice za 50 kron, orožarne za 70 kron.

Cesar pri grškem kralju.

Dunaj, 2. oktobra. Cesar je danes obiskal v hotelu »Bristol«, grškega kralja Jurja.

VOJNA NEVARNOST NA BALKANU.

Mobilizacije.

Cetinje, 2. oktobra. Kralj je odredil splošno mobilizacijo armade.

Atene, 2. oktobra. Na Grškem je poklicanih 14 rezervnih razredov pod orožje. Prestolonaslednik bo poveljeval armadi.

Ženeva, 2. oktobra. Veliko število tu živčih Bolgarov je bilo odpoklicanih k vojakom.

Berolin, 2. oktobra. Vsi tu živčiji srbski vojaški obvezanci so dobili poziv, da nemudoma odpotujejo k svojim polkom.

Carigrad, 2. oktobra. Včerajšnji ministrski svet, ki je trajal 8 ur, je sklenil splošno mobilizacijo. Sultan je ta sklep že sankcioniral ter ga razglasil vsem armadnim zborom.

Razpokoženje.

Sofija, 2. oktobra. Splošno vlada tu veselje, da se je posrečilo Bolgarski doseči med balkanskimi državami sporazum, kakršnega zgodovina balkanskih držav še ne pozna. V uradih miruje skoro vse delo. Banke ne poslujejo. V kavarnah strežje invalidi in otroci. Skoro ves cestni promet je ustavljen. Pred vojašnicami se zbira ljudstvo, ženske, otroci in starci. Če bo mobilizacija popolnoma končana, pričakujejo, da bo Bolgarska objavila svoje zahteve.

Dunaj, 2. oktobra. Predsednik avstrijske delegacije Dobernig je izjavil o položaju sledeče: »Položaj je zelo resen. Če v prihodnjih dneh lahko pride do važnih dogodkov. Avstrijski vojaški krogi so na vse pripravljeni. Splošno vlada prepričanje, da se grof Berchtold trudi na vso moč, da bi lokaliziral ogenj na Balkanu. Če se mu to posreči, je veliko vprašanje.«

Belgrad, 2. oktobra. V mestu vlada silno razburjenje. Mobilizacija napreduje v popolnem redu. Za poročanje in inozemstvo je uvedena cenzura. Po ulicah se vrše demonstracije za vojno s Turčijo. Ljudstvo je prirejalo včeraj pred kraljevo palačo ter pred ruskim, angleškim in bolgarskim poslanilstvom ovacije. — Govori se, da bo imenovan vojni minister za šefa generalnega štaba, penzionirani general Atanacković pa za vojnega ministra. Mnogo vpokojenih častnikov bo reaktiviranih in mnogo oseb, ki so bile obsojene radi političnih in vojaških deliktov, pomiloščenih.

Belgrad, 2. oktobra. Ves dan odhajajo vojaški vlaki na turško mejo. Belgrad, 2. oktobra. Ministrski predsednik Pašić je baje izjavil o situaciji: »Vojna še ni napovedana, vse še lahko dobro poteče. Turčija sama je zakrivila sedanjo situacijo, nositi mora tudi posledice. Eno je gotovo: Z obljubami na papirju in praznimi besedami to pot ne bo mogoče shajati.«

Carigrad, 2. oktobra. Včerajšnji dan je bil miren. Nič ni kazalo na to, kaj se godi na Balkanu. Oficijalni krogi molče o situaciji. Samo »Jeni Gazeta« piše o možnosti vojne ter pravi, da ne veruje, da bi Bolgarska storila nepremišljenost, da bi napovedala vojno, od katere bi ne mogla imeti niti moralnega, niti materialnega uspeha.

Petrograd, 2. oktobra. »Novoje Vremja« konstatira, da more izbruhniti vsak trenutek na Balkanu vojna. List se zavzema za to, da Rusija ne sme pripustiti, da bi turško vojno brodovje napadlo Bolgarsko.

Petrograd, 2. oktobra. »Peterburskaja Gazeta« pravi, da morata Bolgarska in Srbija misliti na to, da se zgodovina ne ponavlja in da leta 1912 ni pričakovati velikodušnosti

iz leta 1877. Rusija bo doseči mirnim potom svobodo balkanskih narodov, ne pa potom vojne, s katero človeštvo XX. veka ne more simpatizirati.

Petrograd, 2. oktobra. Listi naglašajo, da kljub nevarnosti balkanske vojne ne obstajajo difference med velesilami, ki bi mogle te zaplesti v balkansko vojno.

Dunaj, 2. oktobra. Splošno se sodi, da rešitve velikega balkanskega vprašanja ni mogoče več odložiti. Ze tekom prihodnjih 48 ur bo najbrže Avstrija storila vse potrebno na ogrsko - srbski meji.

Belgrad, 2. oktobra. Ko so vprašali kralja Petra, ali bi ne kazalo preložiti blagoslovljenja cerkve v Oplenacu, kjer so pokopani Kara-georgjeviči, je odgovoril: Blagoslovljenje se lahko izvrši tudi med grmečnim topov.

Budimpešta, 2. oktobra. Srbska vlada je dala prekiniti mednarodno telefonsko zvezo. Isto sta storili tudi bolgarska in črnogorska vlada.

Sofija, 4. oktobra. Cene živilom so strahovito poskočile. Obmejni prebivalci, zlasti premožnejši, zapuščajo svoje domove.

Carigrad, 2. oktobra. V mestu vlada prava panika. Turški državni papirji so kolosalno padli.

Pred vojno.

London, 2. oktobra. Angleški listi presojaajo položaj na Balkanu skrajno pesimistično. Ugledni politiki so mnenja, da bi se morale evropske velesile še enkrat zediniti in energično pritisniti na porto, ki naj ugodi upravičenim zahtevam balkanskih držav ter s tem ohrani mir.

Sofija, 2. oktobra. Po celi Bolgarski so se vršile včeraj številne manifestacije za vojno. V Sofiji pred vladno palačo je zborovala večti-sočlavlva množica med katero je šel tudi minister Nikiforo, ki je govoril, da naj se ljudstvo pomiri, vlada sama bo storila svojo dolžnost. Med zborovalce je prišel tudi grški poslanik, katerega je množica burno akklamirala. Na vseh trgih in večjih cestah v Sofiji so se sestali tabori, na katerih govore ljudski govorniki in navdušujejo ljudstvo za vojno. Mnogižice hodijo po ulicah in pojo patrio-tične pesmi. Na trgih igrajo vojaške in civilne godbe.

Carigrad, 2. oktobra. Turška vlada je prepovedala izvoz žita, moke in krme v južnovzhodne dežele.

Dunaj, 2. oktobra. Poštne zveze s Turčijo in ostalimi balkanskimi državami so pretrgane.

Petrograd, 2. oktobra. Iz Carigrada je došla vest, da je turška vlada ustavila ves tovorni promet na obmejnih železnicah. Tudi število osebnih vlakov se je skrcilo in je včeraj prevozil mejo samo en osebni vlak.

Atene, 2. oktobra. Današnji uradni list bo prinesel imenovanja vrhovnih poveljnikov grške armade v navzočnosti ministrskega predsednika in svetega sinoda je podal grški prestolonaslednik slovesno prisego kot generalissimus armade.

Vojno razpokoženje na Grškem se je silno povečalo. Stari in vpokojeni častniki in generali prosijo, da naj jih sprejmejo zopet v armado.

Sofija, 2. oktobra. Eksekutivni komite makedonski je sklical včeraj zborovanje na prostem. Po zborovanju, na katerem je govorilo več govornikov za vojno, so se podale množice pred vladno palačo, pred častniški dom, pred ministrstva in so priredile tam velikanske ovacije. Vojaštvo, med njimi tudi starejši rezervisti hodijo v gručah po mestu in pojo narodne pesmi. Številne množice oblegajo kolodvor, od koder odhajajo neprestano vojaški vlaki z vojniki in vojnim materijalom. Odhajajoče vojake množica burno pozdravlja.

Carigrad, 2. oktobra. Ministrski svet je sklenil, da odkloni zahtevo srbske vlade glede prevoza municije. S tem je srbski ultimatum odklonjen in Srbija mora ali svojo zahtevo ponoviti ali napovedati vojno.

Berolin, 2. oktobra. Iz Sofije so došla poročila, da so podale Turčiji, Srbiji, Bolgarski, Črna gora in Grška včeraj popoldne ob 3. ultimatum, v katerem zatevajo avtonomijo Makedonije, Stare Srbije, Sandžaka in Epira. Turčija mora odgovoriti tekom 48 ur.

London, 2. oktobra. Reuterjev biro poroča, da sta se Rusija in Anglija pobotali glede ohranitve miru. V političnih krogih se izraža nekako čudno mnenje, da velesile ne morejo preveč pritisniti na Turčijo, iz česar se sklepa, da se Rusija in Anglija ne ogrevata preveč za energično akcijo pri porti in s tem pripuščata možnost balkanske vojne.

London, 2. oktobra. Ruski zunanji minister Sazonov je dospel danes v Pariz, kjer ostane do 5. t. m. Iz Pariza odpotuje v Berolin, kjer bo imel sestank z nemškimi državnimi kancelarjem Bethman - Holwegom.

Belgrad, 2. oktobra. V Stari Srbiji so se dvignili kristjani in so vprizorili velike poboje. Srošta vlada te vesti dementira, kljub temu pa se vesti vzdržujejo v polnem obsegu.

Sofija, 2. oktobra. Naš poslanik Ugron je izjavil, da bo mobilizacija izvršena tekom 2 dni, govoio pa je, da bo preteklo še 5 dni do eventualnega izbruha vojne. Konferiral je z ruskim in angleškim poslanikom in jutri bodo poskusili še enkrat posredovati pri porti. Izrazil pa se je, da ima prav malo upanja, da bi imela ta akcija kak uspeh.

Dunaj, 2. oktobra. V političnih krogih se je razširila vest, da so velesile poskusile danes zadnjič intervenirati pri porti, vendar brez-uspešno.

Petrograd, 2. oktobra. Rusija in Avstrija sta sporazumno še enkrat pozvali Turčijo, da naj ukrene vse, da se ohrani mir. Politični krogi so mnenja, da, če ta akcija ne bo imela uspeha, morata Rusija in Avstrija skrbeti za to, da se vojna na Balkanu kolikor mogoče omeji.

Carigrad, 2. oktobra. Vse turške trgovske ladje v Črnem morju so odpoklicane nemudoma v Carigrad.

Bolgarski ultimatum.

Berolin, 2. oktobra. Bolgarska je dala Turčiji danes ultimatum.

Bolgarska in srbska armada prekorali mejo.

Carigrad, 2. oktobra. Zadnje vesti od turško - bolgarske meje poročajo, da je bolgarska armada prekorala turško mejo. Tudi srbska armada je baje že na turškem ozemlju.

Vstaja v Stari Srbiji.

Belgrad, 2. oktobra. Tu so razširjene vesti, da je izbruhnila vstaja v Stari Srbiji.

Bolgarska išče posojila.

Pariz, 2. oktobra. Razne večje francoske banke so dobile od bolgarske vlade ponudbo, da bi posodile 20 milijonov frankov. Banke so to ponudbo v očigled kritičnemu položaju odklonile.

Grof Berchtold o mobilizaciji.

Dunaj, 2. oktobra. V Budimpešti in na Dunaju so bile danes dopoldne razširjene vesti, da je avstro-ogrška vojna uprava odredila mobilizacijo. Pod vtiskom te vesti je vojni odsek ogrske delegacije takoj proglasil svojo sejo za tajno. Na tej seji je bila vložena interpelacija na ministra zunanjih del grofa Berchtolda, če ta vest odgovarja resnici. Grof Berchtold je odgovoril: Ni res, da smo mobilizirali, res pa je, da se nahajata dva južna armadna kora v vojnem stanju.

Soglasje med Avstrijo in Rusijo?

Dunaj, 2. oktobra. V informiranih krogih izjavljajo, da se položaj na Balkanu danes ni izpremenil, vendar pa še ni stopil v stadij brezupnosti. Ti krogi nadalje zatrjujejo, da Rusija ne igra svoje posebne vojne igre, marveč da se nahajata Avstrija in Rusija glede Balkana v popolnem soglasju.

Brzovjavne zveze z Belgradom.

Dunaj, 2. oktobra. Brzovjavne in telefonske zveze z Belgradom danes zopet funkcijonirajo.

Moratorij na Bolgarskem in Grškem.

Dunaj, 2. oktobra. Iz Sofije in Aten poročajo, da sta Bolgarska in Grška proglasili splošen moratorij.

Izredno zasedanje grškega parlamenta.

Atene, 2. oktobra. Grški parlament se sestane na izredno zasedanje koncem tega tedna. Med drugim bo sprejel vladni predlog, da se suspendira tiskovna svoboda.

Srbska municija.

Belgrad, 2. oktobra. Med srbsko municijo, ki jo so Turki pridržali na postaji Žbevac, se nahajata tudi 100 brzostrelnih topov. K sreči so ti topovi brez municije, sicer bi jih Turki lahko porabili zase.

Ustavljen bančni promet na Bolgarskem.

Dunaj, 2. oktobra. Dunajske banke so sprejele iz Sofije to - le brzovjavko: Bolgarske banke so danes zaprle svoje prostore. Vsa trgovina je ustavljena, gospodarski posli pa mirujejo.

Promet na Skadrskem jezeru — ustavljen.

Cetinje, 2. oktobra. Črnogorska vlada je izdala ukaz, s katerim prepoveduje pristajanje vseh parobrodov in ladij, ki vozijo pod turško zastavo, v črnogorskih pristaniščih na Skadrskem jezeru. Vse blago, ki se nahaja na teh parnikih in ladjah, je smatrati kot kontrabando. Ta ukaz črnogorske vlade stopi v veljavo v ponedeljek, dne 7. oktobra.

Vojna ali revolucija.

Sofija, 2. oktobra. Bolgarski ministrski predsednik se je baje izrazil proti nekemu poslaniku, da stoji Bolgarska pred alternativno, da napove vojno ali pa ima meščansko vojno.

Brezupnost položaja na Balkanu.

Belgrad, 2. oktobra. Francoski poslanik se je nasproti nekemu srbskemu politiku o položaju na Balkanu izrazil tako-le: »Razmere na Balkanu so se v tem momentu tako poostrele, da so diplomatje izgubili že vsako nado, da bi bilo mogoče ohraniti mir.«

Bolgarski polki na potu na mejo.

Sofija, 2. oktobra. Polki sofijske divizije so se v polni vojni opremi zbrali v Jazeboru in so se na to odpeljali na mejo. Pri Ljubimecu in Harmanliju je že koncentrirana silna bolgarska vojska. V bližini Mustafe Paše tabore prvi voji turške armade. Bolgarska vojska neprestano manevrira ob meji. Ker bolgarski vojaki med pohodom vedno pojo, se groško razlegajo ob meji koračnice »Šumi Marica, okrvavena«, »Naprej za-stava Slave«, »Oj banovci, oj junaci« in druge slovsanske davorije.

Ultimatum balkanskih držav.

Dunaj, 2. oktobra. Iz Belgrada javljajo: Balkanske države še niso izročile Turčiji ultimata, vzroče pa ga koncem tega ali začetkom prihodnjega tedna, ako ne bodo velesile dotlej prisilile porto, da uvede v Makedoniji in Stari Srbiji avtonomijo.

Bolgarski oficijozni list o položaju.

Sofija, 2. oktobra. »Mir« oficijozno glasilo bolgarske vlade prijavlja članek v katerem pravi med drugim: Nastopil je zadnji trenutek, ako se hoče ohraniti mir. Samo en izhod imajo velesile, ako hočejo ohraniti mir, to je, da primorajo Turčijo, da izvede popolno avtonomijo v Makedoniji in Stari Srbiji. Ako tega ne store je vojna neizogibna.

Iz Tripolitanije.

Milan, 2. oktobra. »Avanti« poroča, da je pripeljala neka ladja 558 ranjencev iz Tripolitanije in Neapol. Skoro vsi so bili ranjeni pri Zanzurju.

Mirovna pogajanja.

Ženeva, 2. oktobra. Rešid paša je imel daljši razgovor s turškimi in italijanskimi posredovalci. O razgovoru ni prišlo nič v javnost, gotovo pa je, da še ni prišlo do nobenih definitivnih sklepov.

Rim, 2. oktobra. »Messaggero« misli, da bo Turčija pod pritiskom sedanjih razmer sklenila mir.

Generalna stavka železničarjev na Španskem.

Madrid, 2. oktobra. Glasovanje železničarjev je dalo 65.409 glasov za in 1418 glasov proti stavki. Odbor je nato naznanil oblastim proklamacijo generalne stavke.

Gospodarstvo.

— Mestna hranilnica ljubljanska. Promet meseca septembra 1912: 1537 strank je vložilo 799.230 K 13 v, 1442 strank je dvignilo 972.406 K 18 vin. Stanje vlog 42.487.146 K 56 vin. Število vložnih knjžic 29.284. V III. četrtletju 1912 se je hipoteknih in občinskih posojil izplačalo 632.588 K vrnilo 292.319 K 36 vin. Stanje posojil 35.482.480 K 77 vin.

— Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu septembru 1912 je 203 stranke vložilo 95.792 K 65 vin., 152 strank vzdignilo 87.371 K 46 vin, 14 strankam se je izplačalo posojil 20.830 K, denarni promet 502.571 K 55 vin.

— Hrana v vojaški bolnici. Upravna komisija c. in kr. garnizijske bolnice št. 8 v Ljubljani razpisuje dobavo hrane v vojaški bolnici za čas od 1. januarja do 31. decembra 1913, ob ugodnih ponudbah eventualno tudi za tri leta, to je do 31. decembra 1915. Tozadevna ponudbena razprava se bo vršila v vojaški bolnici v Ljubljani dne 22. oktobra 1912 ob 10. uri dopoldne (v pisarni upravne komisije na Zaloški cesti 29). Pisnene, zapečate ponudbe je poslati najkasneje do 10. ure dopoldne gori navedenega dne v vojaško bolnico št. 8 v Ljubljani. Razglas z natančnejšimi pogoji in podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Vinska kupčija. Po vseh slovenskih vinorodnih krajih je zavladala izredno živahna vinska kupčija. Pred vsemi se odlikuje Vipavska dolina. Prišlo je več trgovcev iz raznih krajev, ki so nakupili ogromne množine vina. Samo ena tvrdka je nakazala vinogradnikom pri raznih bankah čez 700.000 K. Cene so dobre, vino se plačuje po 36 do 40 kron hektolitra. Poleg tega je odpadla letos takozvana tara, ki so jo dajali dosedaj vinorejci za mošt. Pri tem si pripravljajo po sodbi strokovnjakov letos sa-

mo Vipavci okoli 8000 hektolitrov mošta.

— Civilni promet v Bolgariji ustavljen. Radi splošne mobilizacije je civilni brzovozni in tovorni promet na vseh progah bolgarskih železnic, počeniši s 1. oktobrom t. l. dalje ustavljen. Pošiljatve, naslovljene na bolgarske postaje, se tedaj ne sprejemajo.

Darila.

Upravništvu naših listov so poslali:

Za Ciril-Methodovo družbo vesela družba v Cekinovem gradu dve kroni;

za III. slovenski sokolksi zlet leta 1913.: sedmorica ljubljanskih Sokolov na potovanju od Rože do Zlatoroga (pridjalo je nekaj drugih bratov Sokolov par kronc), skupaj 30 kron.

Živeli nabiranci in darovalci!

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 30. septembra: Štefan Hitzl, trgovec, 50 let, Frančevo nabrežje 1. — Apolonija Godec, kamnoseka vdova, 69 let, Radeckega cesta 11. — Neža Istenič, bivša kuharica, 69 let, Radeckega cesta 11.

V deželni bolnici:

Dne 26. septembra: Josip Koriš, nadkurjač Južne železnice, 39 let.

Dne 1. oktobra: Marija Friškovec, občinska uboga, 62 let.

Namesto ribjega olja

Koliko otrok silijo, naj pijo ribje olje; seveda imajo starši dober namen, otroci pa jim bodo hvaležni ako smejo namesto ribjega olja uživati Scottovo emulzijo. Zakaj v tem preparatu ni več znatni duha in okusa ribjega olja, otrokom pa smetanasta zmes prija največkrat tako, da pri pogledu na steklenico prično vpitii in brcati z nogami. Uspeh Scottove emulzije je — kakor nas uči izkušnja — pogosto presenetljiv, da slabotni otroci svoje vrstnike pogosto telesno in duševno prekosijo. Pa vedno samo pristna Scottova emulzija, nikoli ponaredba.

Cena originalni steklenici 2 K 60 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpošiljatelji to v pisemnih namilih dobiti od tvrdke SCOTT & BOWNE, d. z. o. z. na Dunaju VII. sklicevaje se na naš list enkratno vpošiljatev poizkušnje od kake lekorne.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni domačega zdravila, katero se da tako mnogostransko porabiti, nego »MOLLO-vo francosko žganje in sol«, ki je lakisto bolesti utešujoče, ako se namaže z njim, kadar koga trga, kako to zdravilo vpliva na mišice in živce krepilno in je zatorej dobro, da se prihiva kopelimi. Steklenica K 2.—. Po poštnem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, Taublauben 9. V zalozag po deželi je zahtevati izrecno MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 6 19

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 2. oktobra 1912.

Termin.

Pšenica za oktober 1912. . . za 50 kg 11-44
Pšenica za april 1913 . . . za 50 kg 11-97
Rž za oktober 1912 . . . za 50 kg 9-69
Rž za april 1913 . . . za 50 kg 10-30
Oves za oktober 1912 . . . za 50 kg 10-92
Oves za april 1913 . . . za 50 kg 10-73
Koruza za maj 1913 . . . za 50 kg 7-76

Efektiv

Trdno.

Dohodki in stroški „Družbe sv. Cirila in Metoda“.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca septembra 1912. sledeči promet:

I. Prejemki:

a) Redni prejemki:
1.) Prispevki iz nabiralnikov . . . 696 K 22 v
2.) Prispevki podružnic i. s.
a) Kranjska 2372 K 15 v
b) Štajerska 1186 „ 93 „
c) Koroška 32 „ „
d) Primorska 1072 „ 34 „
e) Niž. Avstr. — „ „
Skupaj . . . 4663 K 42 v
3.) Razni prispevki . . . 5343 K 66 v
Skupaj . . . 10703 K 30 v
b) Izredni prejemki:
4. Prispevki za obramb. sklad. . . 3283 K 07 v
Skupaj . . . 13986 K 37 v

II. Izdatki

a) Redni izdatki:
plače, remunciacije učiteljskemu osebju, razničarstvi. . . 17912 K 60 v
b) Izredni izdatki:
naložitev na glavnico, ozir. obrambni sklad . . . 3283 K 07 v
Skupaj . . . 21195 K 67 v
torej primanjilija . . . 7209 K 30 v
Opomba: Pri obrambnem skladu naloženi zneski in zapade obresti so nedotakljiva glavnicna toliko časa, dokler ne dosežejo vplačani zneski 200.000 kron.
V Ljubljani, dne 1. septembra 1912.

Zlata svetinja
Berolin, Pariz, Rim itd.

Najboljša kozm.
Čistilo za
zobe

Sevdlin

Dobiva se
povsod.

Izdaje:
O. SEYDL
Shtarjeva ulica 7.

Navrodaphne Malvazijer
Specialiteta

„ACHAIA“, d. d. za prod. vina.
PATRAS, (Grško)

kat zdravilna in namizna vina nadozežna.
Grška vina (mila, sladka, pitna)
vsi poznavalci posebno cenijo.
Glavna zaloga 4298
Sigm. Winter, Dunaj, III/1.

Borzna poročila.
Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 2. oktobra 1912

Maležbeni papirji.	Dolarji	Diagona
4%, majeva renta	85-55	86-20
4-2%, srebrna renta	88-90	89-10
4%, avstr. krona renta	85-55	85-75
4%, ogr.	85-35	85-55
4%, kranjsko deželno posojilo	93-50	94-50
4%, k. o. češke dež. banke	99-50	100-80

Srečke.	442—	454—
Srečke iz l. 1860 1/2	442—	454—
„ 1864	614—	626—
„ tiske	—	—
„ zemeljske I. izdaje	285—	297—
„ II.	248-50	260-50
„ ogrske hipotečne	243-50	255-50
„ dan. komunalne	243-50	255-50
„ avstr. kreditne	476—	488—
„ ljubljanske	68-50	74-50
„ avstr. rdeč. križa	52-75	58-75
„ ogr.	31-75	37-75
„ beziška	29-25	33-25
„ turške	236-75	239-75

Delalci.	440—	445—
Ljubljanske kreditne banke	440—	445—
Avstr. kreditnega zavoda	425—	430—
Dunajske bančne družbe	527-50	538-50
Južne železnice	108-50	109-50
Državne železnice	717-25	718-25
Alpine-Montan	108-50	109-50
Češke sladkorne družbe	383—	388—
Zivnostenske banke	276-50	277-50

Valute.	11-40	11-44
Cekini	11-40	11-44
Marki	117-85	118—
Franki	95-50	96-60
Lire	94-50	94-75
Rublj.	254—	255—

Meteorološko poročilo.

Vilina nad morjem 300-2   Srednji zračni tlak 736 mm

okt.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
1.	2. pop.	731-8	16-0	p. m. jzah.	oblačno.
	9. zv.	731-9	13-4	sl. jzah.	„
2.	7. zj.	729-5	14-1	sr. jzah.	„

Srednja večerajšnja temperatura 13-8°, norm. 12-8° Padavina v 24 urah 0-0 mm.

„Nuisol“
od Bergmanna & Co. Dečim o/L.

je in ostane prej ko slej nedosegljivo v svojem popolnoma naravnem barvanju las in brade.
V zalogi v plavi, rjavi in črni barvi. — Cena steklenici K 2-50. Dobiva se pri A. Kanc, drogerija in fris. O. Feticch, Frankheim. 695

Apollo sveče
Najfinejše vseh znamk

Privatni plesni pouk.

Usojam si p. n. občinstvu naznaniti, da sem dospel v Ljubljano in pričnem s plesnim poukom začetkom oktobra. Posebno ure vsak čas dneva za vse stare in moderne plesove po lahki in hitro priložljivi metodi.
Priporočam se slav. družbam, klubom in rodbinam in prosim za pravočasno prijavo, da lahko določim poučne dni, ker sem na več ur že vezan.
Gg. p. n. dijakom, ki bi se hoteli zbrati v klube, dovolim rad posebna olajšila.
Prijava in vpisovanja vsak dan od 11. do 12. dopoldne in od 2. — 4. popoldne v hotelu pri Slonu, soba št. 73. 3391

Z velespoštovanjem
Giulio Morterra,
avtor. plesni učitelj.

Oči mu veselja žarijo in zadovoljno se smehlja

naš papa pri vživanju škodolice kave, napravljene iz **Franckove Perle-rži, znamke : Perlo :.**

Slastni vonj vabi k vživanju. Izborna je kava za zajutek in malico, napravljena za najboljšo, zrnatej kavi po okusu najbolj slično rženo kavo : **Perlo :.**

Mala primes „pravega : Franckovega : kavinega pridatka“ napravi tako kavo še močnejšo in jačjo. 708—1.

Ivan Jax in sin
v Ljubljani, Dunajska cesta 17
:: priporoča svojo bogato zalogo ::

voznih koles.

Šivalni stroji
za rodbino in obrt.
Brezplačni kurzi za vezenje v hiši.
Pisalni stroji „ADLER“
Pletilni stroji
:: vseh velikosti. ::

Gospica
z večletno prakso, ter dobrimi izpričevali

Išče mesto 3574

blagajničarke,

knjigovodkinje ali tem enak posel. Vstop 15. novembra — Naslov poste restante „Dobra moč 200“ Ljubljana.

Išče se snažna 3575

kuharica

k samskemu gospodu. — Punudbo z navedbo zahtevane plače in sliko na: **Blagajnik, Reg (Hornwald) pri Kočovju.**

Stenografinja

večja slovenske in nemške stenografije ter strojepisja. z dolgoletno dobro prakso, **Išče službe.** Gre tudi na deželo.

Ponudbe pod „Stenografinja“ na upravnishvo »Slovenskega Naroda«. 3561

strojnik

ki je izučen tudi za mehaniška dela in kjučavničar ter izvežban pri elektr. strojih, bencin motorjih itd.

Išče službe

Ponudbe pod „Strojnik“ na upravnishvo »Slovenskega Naroda«.

Preste

pošiljam od 1. oktobra naprej v poljubnem številu vsakomur na dom! Naroča se osebno ali po dopisnici v pekarni prest 3531

BIZJAK, Poljanska cesta 25.

KLOBUKI

moderno nakiteni, 3375

oblike, kakor vse potrebščine za modistke

prodaja najceneje

M. Horvat, Ljubljana, Stari trg 21.

Popravila točna in cena.

Vabilo na 3579

vinsko trgatav

v gostilni pri Durnu pri Sv. Petra mostu, katera se vrši

v soboto, dne 5. oktobra.

Godba na lok.

K obilni udeležbi vabi

Rezi Durn
gostilničarka.

Protih prahajem, luskinam in izpadanju las deluje najboljšo priznana

Tanno-chinin tinktura za lase

katera okrepuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las.

1 steklenica z navedbo 1 krono. Razpošlja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinal. vin, specialitet, najfinjših parumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani Resnova cesta št. 1.
polog novograjnega Fran Jožefovega jubi. mostu. 17

V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani bolniških blagajni južne železnice, c. kr. tobačne tovarne in okr. bolniške blagajne v Ljubljani.

Iščem službo

hišnice

Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Razglas.

V četrtok, 3. oktobra se bodo stara in zlomljena umetna zobovja

kakor tudi vsaka množina platine in starega zlata tudi od zobnih zdravnikov in kupčevalcev po najvišjih cenah kupovalo v **Ljubljani, hotel pri Slonu.** 3572

Drva

mehka in trda, (suha); radi pomanjkanja prostora znižane cene. Dostavijo se na zahtevanje tudi na dom.

Parna žaga SCAGNETTI, za skladiščem državnega kolodvora.

Stavbne parcele

na Dunajski cesti v Ljubljani pred delavskimi hišami in na Glincah takoj ob mestni meji na Tržaški cesti, vse z najlepšo lego so po izbiri za primerne cene

na prodaj.

Več se poizve pri lastniku **Jos. Tribuč, na Glincah 37.** 2416

Ločeni katoličani

ki bi radi končno veljavno in pravo-močno razdružili svoj zakon, da se lahko vnovič veljavno poroče, naj se zaupno obrnejo na „Pannonia“, obl. konc. informacijska pisarna, Budapešta VI., Szondygasse 99/a III, 12. — Strogo rečno. — Honorar po izvršitvi. 3567

Krepkega dečka

iz poštene hiše s primerno šolsko izobrazbo, ter pridnega

trgovskega pomočnika

sprejme večja eksportna firma na Dolenjskem. Oni, ki razumejo nekaj nemški in imajo prakso v mešani stroki imajo prednost. Ponudbe pod „344 poste restante, Karmel“. 3465

Razpis.

v Žužemberku je oddati mesto provizoričnega

deželnega živinozdravnika.

S to službo so združeni dohodki letnih 1600 K in sicer pripade od tega zneska 1000 K na deželni zaklad, 600 K pa na okrajno blagajnico za sodni okraj žužemberški.

Prosilci za to službo naj pošljejo podpisnemu odboru svoje z dokazili o starosti, znanju slovenskega in nemškega jezika in o živinozdravniški usposobljenosti opremljene prošnje

3441

do 31. oktobra 1912.

Od dež. odbora kranjskega
v Ljubljani, dne 25. septembra 1912.

Kdor si hoče ogledati krasno

damsko konfekcijo,

naj se potruži v Angleško skladišče oblek, kjer so vedno v ogromni zalogi najnovejši damski paletoti, kostumi, bluže, krila i. dr. — Nadalje priporočam slavnemu občinstvu najmodernejše površnike, raglane in obleke za gospode in dečke, kakor tudi klobuke, dežne plašče, pelerine in obleke za otroke. 3571

Postrežba točna. Cene priznane niške.

„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatovič, Mestni trg št. 5.

Sahe jedilne gobe in med

kupuje in sprejema ponudbe

HYNEK SNEJDAREK

pošta Krk (Istra). 3528

Iščem dobrega 3566

krojaškega pomočnika

za raznovrstno delo. Cez 30 let starega ne sprejemam. Nastopi lahko takoj. Plača po zmožnosti. **Robert Battista, krojaški mojster, Jušci, p. Matulje, Istra.**

I lipove špilje

bele, gladke, ki se prav rade lomijo, 3 vrste debelosti, dobavlja specialna tovarna 3438

B. Kosina, Zrnišče n. D. Češko.

Kupi se grajščina

z velikim posestvom na Kranjskem, Sp. Štajerskem ali Koroškem za ceno 100.000 K. Natančne podatke je poslati upravnishvo »Sl. Naroda« pod „Grajščina“. — Posredovalci so izključeni. 3558

Vrlo lep vinograd se prodaja.

Vprašalna pisma pod **A. B.** na uprav. »Slovenskega Naroda«. 3547

Solidnega in treznega trgovskega pomočnika

izurjenega v vseh strokah mešane trgovine, spretnega prodajalca in zmožnega obeh deželnih jezikov. sprejme

Fran Vodenik, Poljčane Štajersko. 3562

Sprejme se 3540

prodajalka

v trgovino s specerijskim blagom, večša slovenskega in nemškega jezika.

Nastop takoj ali prvega novembra.

Plača po dogovoru. — Naslov pove upravnishvo »Slovenskega Naroda«.

Proda se iz proste roke

HIŠA

z vrtom za zelenjad in nekaj sadnega vrta, posebno pripravna za kaknega vpokojenca ali obrtnika,

v št. Vidu št. 68. pri Ljubljani.

Več se izve ravnotam. 3505

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

3391 Krasne novosti jesenskih oblek in površnikov domačega izdelka.

Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga. Brez konkurence. Najnižje cene. Solidna postrežba.

V Dobernskih toplicah pri Celju se prodaja **lepo posestvo**

s 17 orali zemljišča (600 sadnih dreves, lep gozd in drugo) in **zidane hiše z gostilno**. Gostilna ima 7 sob za kopalniške goste. Pri hiši so vsa potrebna gospodarska poslopja in ledenica. Redi se lahko 7 glav goveje živine, konji in do 30 svinj. — Gostilna je priljubljena pri letovičarjih. — Cena 32.000 kron.

Poizve se na Gorici-Doberni št. 16, p. Doberna.

P. n. gg. sodavičarjem

priljubljen svoje prvovrstne sadne arome in izvlečke (brez dodatka kemičnih ali sintetičnih primesi) za izdelovanje izbornih šumečih limonad kakor: **peneta jagodovka, jabolčni biser, kristalna citronada, malinovka itd.** Pri naročilih naj se navede varstvena znamka „Zlatocvet“.

Z odličnim spoštovanjem 2689

Potnik Srečko **destilacija rastl. in sadnih arom ter ekstraktov itd., Ljubljana, Slomškova ul. 27.**

Posojilnica v Mariboru (Narodni dom)

podela za šolsko leto 1912/13 visokošolcem: **Iz ustanove Franca Rapoc**

9 podpor po 300 K ter še posebej 2 ustanovi po 300 K.

Pravico do teh podpor imajo dijaki slovenske narodnosti (za podpore iz Rapočeve ustanove posebno iz mariborskega in šoštanjkega okraja), ki dokažejo, da so v pretečenem letu vsaki semester kolokvirali iz dveh predmetov po tri ure ali iz enega najmanj šest ur.

Prošnje, obložene s krstnimi, oziroma domovinskimi listi, spričevali ubožta in izpitih ter z indeksi je vložiti pri

posojilnici v Mariboru (Narodni dom) do 20. vinotoka t. l.

V prošnji je tudi omeniti, uživa li prošnik že drugod kako podporo in v katerem znesku ter se naj tudi navede študijski semester.

V Mariboru, dne 28. septembra 1912.

3573 **Ravnateljstvo.**

C. kr. avstrijske državne železnice. Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1912.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor. **Odhod.**

6-52 zjutraj. Osebn vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.

7-22 zjutraj. Osebn vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

9-09 dopoldne. Osebn vlak na Kranj, Jesenice, z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždana, Berlin. [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]

11-30 dopoldne. Osebn vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-31 popoldne. Osebn vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

3-32 popoldne. Osebn vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.

6-25 zvečer. Osebn vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vlissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.

7-44 zvečer. Osebn vlak, na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10-00 po noči. Osebn vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždana, Berlin.

Prihod.

7-23 zjutraj. Osebn vlak iz Trsta, Gorice, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Berlin.

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar
naznanja sl. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov

cvetlični salon

Pod Trančo. 48

Velika zaloga suhih vencev.
zdelovanje šopov, vencev, trakov itd.
Okusno delo in zmerne cene
Zunanja naročila točno.

Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

J. Zamljen

čevljarški mojster

v Ljubljani, Gradišče 4

izvršuje vsa čevljarška dela do najfinišnejše izvršitve in priporoča svojo zalogo storjenih čevljev.

Izdeluje tudi pravo gorske in tolevaldske čevlje.

Za naročila z dežele zadostuje kot mera iprposlan čevlj. 245

Izdelovalcem

:: pohišstva ::

pošljem na zahtevo svoj bogato obsejni katalog z dodatkom, zanimanja, gratis in franko 3537

Adolf Schön, velezaloga vseh mizarskih potrebštin, Praga, Vaclavské náměstí 53

Izvoz v vse dežele.

Dobre vinske sode!

Iz hrastovega lesa, prav močne in nekatere skoraj nove od 200 — 400 litrov „ 600 — 1000 „

: prodaja po nizki ceni :

Franc Cascio, vinski trgovec, Slingerjeva ulica št. 1, za škofijo. Priporoča tudi 3494

najfinejšo vino Vermouth po nizki ceni.

Snaži bolje nego vsako drugo kovinsko čistilo.

St. Louis 1904 „Grand prix“

čisti samo

čistilnim ekstraktom **Globus**

Najboljša in najzdravejša

barva za lase in brado

je dr. Drallea „NERIL“, ki daje sivim in pordečelim lasem njih prvotno naravno in zdravo barvo. Dobi se svetla, rjava, temnorjava in črna v steklenicah z navodilom po 2 K, velike po 4 K, pri

Štefan Strmoli Ljubljana, Pod Trančo št. 1. Poulične šminke in puder najfineje po zmernih cenah.

Močni salon.

Častitim damam priporočam **klobuke** le najfinejšega okusa

Ida Škof-Vanek 26 **Ida Franca.**

Šatni klobuki vedno pripravljene. Tako tudi venci o trakov in vsane ovalnice. Doma izdelane.

P. n. občinstvu se priporoča 3579

velika zaloga pohišstva lastnega izdelka,

iz finega suhega lesa, najmodernejši izdelek za hotele in vile, posebno se priporoča novoporočencem v nabavo popolne hišne opreme. Za vse izdelke jamči

Matej Gogala, mizar na Bledu.

Proračuni na zahtevo brezplačno. Proračuni na zahtevo brezplačno.

Zadruga premogotrzcev v Ljubljani.

Naznanilo.

Podpisano načelnštvo si usoja slavnemu občinstvu vlijudno naznanjati, da se bo vsled enoglasnega sklepa zadržnikov začeni z dnem **1. oktobra t. l.**

prodajal premog po 1 K 68 v. cent ali 50 kg, po 3 K 36 v. 100 kg.

K temu sklepu so bili ljubljanski premogotrzci prisiljeni, ker je na eni strani južna železnica že pred meseci zvišala svoje tovarne cene, na drugi strani pa so premogarske družbe opetovano podražile svoj premog.

Pri enokratnih naročbah nad 500 kg bo veljal na dom postavljeni premog 3 K 20 v za 100 kg.

V Ljubljani, dne 27. septembra 1912.

5353

Martin Lampert, t. č. načelnik.

Modni salon **Stuchly-Maschke**

3 ŽIDOVSKA ULICA 3

Priporoča cenjenim damam tu in na deželi svojo krasno zalogo zimskih klobukov za dame in deklice. ::

Popravila točno. Gene znano nizke.

Zalni klobuki vedno v zalogi.

St. 5081/12.

3536

Natečaj.

V zmislu sklepa obč. sveta od 20. septembra 1912 se s tem razpisuje

natečaj za mesto drugega občinskega zdravnika

s sedežem v Matuljah ali v bližini Matulj. Letna plača s pavšalom za konja se ustanavlja po odločbi občinskega zastopstva na K 4080.—, plačilnih v mesečnih anticipativnih obrokih, poleg tega bo pa prejemal določene pristojbine za zdravniške obiske.

Zdravnik mora zastoj zdraviti popolnoma siromašne, dočim se mu potni stroški plačajo iz obč. blagajne, in kakor zdravstveni organ občine voditi zdravstveno uradovanje.

Službena pogodba, ki se lahko pogleda pri podpisnem, se sklene z zdravnikom potem, ko ga je občinski zastop imenoval.

Prosilci morajo vložiti svoje prošnje

do 27. oktobra 1912

podpisnemu občinskemu poglavarstvu ter priložiti diplomu vsega zdravilstva, izpričevalo o doseganju službovanju in državljanstvu.

Prosilci morajo biti hrvaške ali slovenske narodnosti. Glede informacije naj se pa obrnejo na podpisano poglavarstvo.

Občinsko poglavarstvo Kastav,

dne 25. septembra 1912.

Načelnik: **Jelušič s. r.**

Najpopolnejše in zajamčeno zanesljivo motorno kolo

(to konstrukcije prvo na Kranjskem) 1204

je interesantom na ogled in tudi na razpolago za poskušnje vožnje pri tvrdki

Karel Čamernik & Ko.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 9-12.

To motorno kolo je izdelek I. vrste, priporočljivo je vsakomur zlasti pa lajikom ali osebam, ki bolehalo in bi jim vožnja z motornim kolesom radi tresenja utegnili škodovati. Sigurna in lahka vožnja ob vsakem vremenu, bodisi dežju, blatu ali na zanamjenih cestah. Vsled izredno mirnega delovanja stroja je vsaka utrujenost izključena, zato tudi posebno pripravno bodisi za službene namene, kakor zabavne vožnje. Voz brezhibno s hitrostjo 7-65 km na uro. Izvrsten jemalec klanec. Radi nedosežnega izdelka so defekti kot popravila majodane izključene. — **Zahtevajte osebni!**

Priporočamo našim
:: gospodinjam ::

KOLINSKO CIKORIJO

iz edine slovenske
tovarne v Ljubljani

Nedosežne in od
poznavečeljev odlikovane so

kavine mešanice

Karla Planinška

prva ljubljanska velepražarna za kave.

Dobivajo se v pražarni na vogalu Dunajske ceste — Sodne
ulice in v moji trgovini s specerijskim blagom Dunajska c. 6.

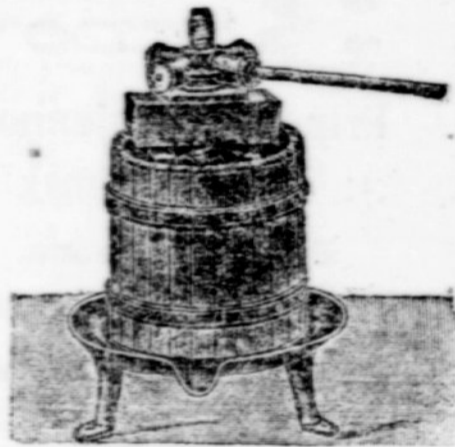
Šolske potrebščine

vseh vrst se dobe po najnižjih cenah v
'Narodni knjigarni'
Prešernova ulica št. 7.

Kmetovalci, posestniki pozor!

Mlatilnice za ročni pogon ter pogon s silo, navadne in
kombinirane s čistilno pripravo, mlinci za sadje, za
moko in za šrotati, stiskalnice za grozdje in seno, ge-
peljni, slamoreznice, motorji znamka IHC in kotle
za žganjekuho, ter sploh vse poljedelske stroje naj-
boljše sestave, z jamčeno brezhibnega delovanja, v naj-
večji izbiri ter po najzmernejših cenah dobavlja obče-

znana tvrdica
s poljedelskimi stroji in železnino

Fr. Stupica

Ljubljana, Marije Terezije cesta 1.

Največja zaloga orodja in želez-
:: nine ter stavbnega materijala. ::
Proračuni, ceniki in obisk zastopnika na željo brezplačno

Hiša na Vrhniku

pripravna za vsako trgovino in malo
obrt, poleg ceste in cerkve se prodaja.
Izve se pri g. Ivanu Kosu, go-
stilničarju in mesarju na Vrhniku.
3431

Ali ste pokusili
posebno specialiteto
3335 **likerja**
'Zdravnik želodca!'

Tapetnik Dragotin Puc

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 16
na dvorišču, levo 3856

se priporoča za vsa v to stroko spada-
joča dela. Velika izber zgotovljenih
: divanov :
otomanov in modrocev.

Odda se lepo
stanovanje
za novembrov termin

obstoječe iz treh sob, kuhinje in ko-
palne sobe. 3548

Dunajska cesta št. 22, II. nadstr.
Za termin februar v isti hiši
lep lokal.

Za termin november
lepo skladišče

(sedaj Lillej) v Kolizeju.

Močni salon
M. Sedej-Strnad

3320 priporoča cenjenim damam
klobuke te najfinejše izvirbe.
Zatni klobuki vedno v zalogi.
Prešernova ulica. — Salača mestne hranilnice.

Od dobrega najboljši!

Singer Ko. deln. družba šiv. strojev

Ljubljana, Sv. Petra cesta 4. Kranj. Kočevje. Novo mesto.

Priporoča se domača najnovejša
konfekcijska trgovina
Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta 3.

Sprejemajo se naročila po meri,
er se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. žel.

Solidna postrežba.

Najnižje cene.

Moderne krasne bluže

iz svile, gaza, čipk, etamina, volne in
barheta, vrhnja in spodnja krila, ple-
tene jope, vse v največji izbiri po
zelo ugodnih cenah v modni in športni
trgovini 3163

P. Magdič, Ljubljana

nasproti glavne pošte.

1887 Jubilejni cenik 1912

== zastoj in poštnine prosto. ==

UNION ure najboljše
in najbolj
:: natančne. ::

Največja izbira damskih ur
v modernih zapestnicah.

FR. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova ulica 1
delničar prvih švicarskih tovarn ur v
Bielu, Glashütte in Ženevi. 3390

Lastna tovarna ur v Švici.

Velika zaloga najmodernejših slaminikov.
Klobuke cilindre
in čepice
v najnovejših fasonah in v veliki izbiri
24 priporoča
IVAN SOKLIČ.
Pristni Panama-slaminiki od 9 K do 50 K.

ING. UHLIR

:: TEHNIČNI BIRO IN STAVBNO PODJETJE ::

Resljeva cesta št. 26 (poleg plinarne)

IZDELUJE:

Resljeva cesta št. 26 (poleg plinarne)

Beton * železobeton
* mostove * strope *
dvorane * zazidke
:::: turbin. ::::

Strokovna izvršitev
vseh vrst načrtov *
prevzetje zgradb *
: tehnična mnenja.

Vodovodi * elek-
trične centrale * tur-
bine * mlinci * žage *
:::: opekarne in ::::

moderne apnenice.

***

Obisk strokovnih
inženirjev na željo.

LJUBLJANA